

НУБІП України

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

НУБІП України

13.05. – МР.1718 «С» 2020.11.09.014

Купрач Олександр Анатолійович

НУБІП України

2021

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Факультет Землепорядкування

УДК 332.3:631.582

ПОГОДЖЕНО
Дека́н факультету
Землепорядкування

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри
управління земельними ресурсами

_____ Т.О. Євсюков
«__» _____ 2021р.

_____ О.С. Дорош
«__» _____ 2021р.

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

на тему
«Еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь на місцевому рівні»

Спеціальність _____ 193 – «Геодезія та землеустрій»

Спеціалізація _____ виробнича
Магістерська програма _____ Охорона земель
Програма підготовки _____ Освітньо-професійна

Керівник магістерської роботи,
к.е.н., доцент _____ **Тихенко Р.В.**

Виконав _____ **Кудроч О.А.,**

КИЇВ – 2021

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

НУБІП України

НУБІП України

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

управління земельними ресурсами

_____ д.е.н., проф., О.С. Дорош

« ____ » _____ 2020р.

НУБІП України

НУБІП України

ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ

Купрачу Олександрю Анатолійовичу

НУБІП України

Спеціальність

193 – «Геодезія та землеустрій»

Спеціалізація

виробнича

Магістерська програма

Охорона земель

Програма підготовки

освітньо-професійна

НУБІП України

Тема магістерської роботи **«Еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь на місцевому рівні»**, затверджена наказом ректора НУБІП України від «09» листопада 2020р. №1718-«С».

Термін подання студентом завершеної роботи на кафедру – 08.11.2021р.

Вихідні дані до магістерської роботи: законодавча й нормативно-правова база; науково-методична література за темою магістерського дослідження; кількісні і якісні характеристики земель об'єкта дослідження; карта існуючого стану, існуючих обмежень й обтяжень щодо використання земель; картограми (картосхеми) агровиробничих груп ґрунтів; існуючі дані про природно-кліматичні умови, рельєф, гідрологічний стан, природну рослинність й інженерну інфраструктуру території; попередні сівозміни господарства.

НУБІП України

Перелік питань, які підлягають дослідженню при написанні магістерського дослідження:

1. Теоретичні основи еколого-економічної обґрунтування існуючих сівозмін, а також впорядкування угідь;
2. Методичні підходи для впорядкування угідь й еколого-економічного обґрунтування сівозмін в господарстві;
3. Технологічна характеристика полів а також особливості основних протиерозійних технологій вирощування с.-г. культур у господарстві;
4. Обґрунтування сівозмін а також чергування сільськогосподарських культур.

Перелік графічного матеріалу (за необхідності):

1. Картошка агро груп ґрунтів;
2. Схема існуючого стану, обмежень й обтяжень при використанні наявних земель;
3. Схема розміщення існуючих попередників (сільськогосподарських культур);
4. План організації землеволодіння й впорядкування угідь, організації сівозмін та комплексу заходів із охорони земель.

Дата видачі завдання «   » 2020р.

Керівник магістерської роботи,

к.е.н., доцент

Тихенко Р.В.

Виконав

Купрач О.А.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБҐРУНТУВАННЯ СІВОЗМІНИ Й ВПОРЯДКУВАННЯ УГІДЬ	8
1.1. Еколого-економічні підходи формування стійкого сільсько-господарського землекористування в умовах децентралізації.....	8
1.2. Головні принципи еколого-економічного оцінювання формування сівозміни	23
1.3. Методи і методологія дослідження.....	39
2. СТИСЛИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ Й ПРИРОДНИХ УМОВ	46
2.1. Аналіз сільськогосподарського землекористування регіону дослідження.....	46
2.2. Основні фізичні й географічні умови.....	52
2.3. Ґрунтовий покрив території.....	58
3. НАПРЯМИ ПОДАЛЬШОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАНЬ	61
3.1. Організація території для ефективного функціонування сільськогосподарського виробництва.....	61
3.2. Види і типи сівозмін у агроформуванні.....	61
3.3. Схеми чергування с.-г. культур у сформованих сівозмінах.....	64
3.4. Види й подальші напрямки економічної діяльності.....	66
ВИСНОВКИ	67
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	70

НУБІП України

ВСТУП

НУБІП України

Погіршення в більшій мірі екологічного стану практично всіх сільських територій в умовах децентралізації влади спричинено головним чином вкрай низьким й неефективним реалізацією основних і ключових природоохоронних

НУБІП України

заходів. Крім того, численного неврахування практичних вимог екологічної безпеки в тих багаточисленних агровиробничих процесах, досить вираженою екологічною незбалансованістю існуючого земельного фонду. Мають місце

НУБІП України

систематичні порушення сформованих попередніх структур

сільськогосподарських угідь, а також фактично відсутністю досвіду створення й безумовно збереження екологічної цінності сучасних природних в тому числі агроландшафтів. При цьому необхідно передбачити створення і обов'язкове а

забезпечення сталого і належного функціонування ґрунтів з обов'язковим

забезпеченням їх відтворення родючості.

НУБІП України

Головним чином всі ті фактично існуючі передумови розвитку сучасного світового землеробства передбачають одночасне вирішення проблем одночасного забезпечення населення необхідними продуктами харчування

суспільства. Але, крім того, потрібно одночасно постійно дбати і реалізовувати

НУБІП України

комплексні програми щодо захисту навколишнього природного середовища, постійного відновлення родючості ґрунтів країни.

Головним чином саме через те, пріоритетним і основоположним напрямом

використання земельних ресурсів нашої країни практично є не максимальна

НУБІП України

продуктивність тих основних сільськогосподарських культур, а практично

постійна підтримка налагоджених функціональних зв'язків між природними компонентами навколишнього середовища, про яке не потрібно ніколи забувати.

Саме, власне, такому шляху повинна повністю відповідати сформована

адаптивно-ландшафтна система сучасного землеробства, яке має базуватися на

НУБІП України

таких принципових положеннях як екологічність, а також адаптивність,

наукоємність та звісно біогенність [2]. Саме вони повинні забезпечувати сталий

перехід від існуючої системи тотальної інтенсифікації земельних ресурсів,

результатом якого є постійне руйнування наявного ґрунтового покриву а також всієї ландшафтної сфери, до озвучено в багатьох ресурсах концепції ресурсоощадливого а також адаптивно-ландшафтного землеустрою з метою формування екологічно стійких агроєкосистем в сучасних агроландшафтах.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО ОБґРУНТУВАННЯ СТВОРЕННЯ І ВПОРЯДКУВАННЯ УГІДЬ

1.1. Еколого-економічні підходи щодо створення стійкого сільськогосподарського землекористування в умовах децентралізації влади

Земельні ресурси посідають чільне місце в економічному розвитку країни, тому стійкий розвиток сільського господарства держави здебільшого не можна здійснити на виробництві без встановлених і загальноприйнятих порядків та методик власне раціонального використання та комплексу природоохоронних заходів. Крім того, земельні ресурси є головною частиною довкілля, основним засобом виробництва [4].

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та організацію власного виробництва, відповідно понизилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новоутворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

Практичному детальному аналізу як економічних так і екологічних проблем створення оптимальних систем землекористування на загальнодержавному та місцевому рівнях належать праці великої кількості

дослідників і практиків, зокрема, А.В. Барвінського В.В. Горлачука, Д.С. Добряка, Дороша Й.М., Дороша О.С., А.Г. Мартина, І.П. Ковальчука., Л.Я. Новаковського, А.Я. Сохнича, В.М. Третяка та інших [2, 3, 5, 7-16, 18].

Якісне і належне забезпечення гармонійного функціонування існуючих агроєкосистем може відбуватися тільки на основі загалом так і сільськогосподарського землекористування – у тому числі

Постійна інтенсифікація сучасного сільськогосподарського виробництва в умовах децентралізації влади, основними факторами її є і систематичне внесення

комплексних добрив; постійне використання різноманітних пестицидів; систем

зрошення; систематичний перехід на інтенсивні здебільшого перспективні сорти

і породи, досить чутливі до покращення істотних умов для вирощування або утримання; індустриальні сучасні технології як у теперішньому рослинництві так

і в тваринництві, максимізує виробничо-економічні критерії і разом з тим

зумовлює до виникнення проблем – надмірного виснаження природних в тому

числі і здебільшого земельних ресурсів і, вкрай гострої такої необхідності внесення в такі аграрні екосистеми значної кількості антропогенної енергії.

Головним чином, суттєвою відмінністю такої інтенсифікації сучасного сільськогосподарського землекористування в умовах децентралізації можна десь

приймати просапну чи промислово-заводську практичну систему такого землеробства. В такій системі під досить інтенсивні у вирощуванні с.-г. культури відводять понад 50% площі всієї сівозміни. Технологія вирощування таких с.-г.

культур в переважній більшості здійснюється на фоні досить значних доз

органічних і мінеральних добрив, більша частина операцій за доглядом а також

посівами практично механізована, а комплексні заходи боротьби з основними

бур'янами, та хворобами проводиться у більшості випадків при використанні

пестицидів. Здебільшого просапні сівозміни на території господарств являються

ущільненими в результаті включення парозаймаючих а також проміжних с.-г.

культур. Таку систему загалом відображає фактично досить значний коефіцієнт

використання родючості угідь, значні механічні навантаження на угіддя, які й

зумовлюють його ущільнення а також розпашування. Проте, і такі інтенсивні

системи сучасного землеробства вирішили фактично ті задачі належного забезпечення продуктами харчування останнім часом зростаючої кількості населення на землі.

Загалом інтенсивне сільське господарство здійснило замовлення суспільства на більшість продуктів харчування а також зуміло підтягнути їх сучасне виробництво до значних темпів збільшення кількості населення у світі.

Проте більшість технологічних рішень, які були покладені в основу інтенсифікації, проявлялися антиекологічними а також підвищували проявлення екологічної кризи в існуючій агросфері. Вона в більшості випадків

супроводжується значними деградаційними процесами; значним забрудненням довкілля залишковою кількістю мінеральних добрив а також великої кількості пестицидів; значними негативними змінами у гідрологічному режимі а також пов'язаними із ними явищами запустелювання і заболочення.

Серйозність більшості тих існуючих агроекологічних проблем підсилюється ще й тією ознакою, що вони є здебільшого загальними для майже всіх арéalів світу а також для тих країн, які мають різноманітні наявні соціальні системи. Мінливий досить перехід до приватного господарювання на землі, в тих

умовах, які практично утворилися на територіях бывшего СРСР, зумовлює значне посилення великої когорти негативних явищ довкілля. Новостворені землевласники й землекористувачі в здебільшого прагнуть збільшення надходжень та економлять наявні ресурси, в основному на тих вкрай необхідних природоохоронних заходах.

Саме через те такий соціальний напрям аграрної економіки держави вкрай потребує цілеспрямованої державної підтримки а також постійного і прозорого державного контролю. Загалом, сільське господарство як сфера, яка в принципі певною мірою дозволяє щорічне скидання до Світового океану внаслідок значних ерозійних процесів близько 4 млрд. т. ґрунту – як основного засобу

виробництва, звичайно, повинно швидко переглянути й суттєво змінити основні критерії своїх технологій.

Практично майже більшість видів виробництва для зменшення їх негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципових екологічних підходів на власне природничі й гуманітарні напрямки, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві. У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії; постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище. Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Постійний і систематичний пошук і моніторинг у сфері теорії систем сучасного землеробства та пізнання законів землеробства в безпосередньому взаємопослданні із здебільшого проведеними емпіричними виробничими дослідженнями надали можливість виділити цілу категорію різних раціональних засобів і підходів, що зможуть екологізувати сучасну агрономію та надихнуть до створення концепції еколого безпечних, а також таких необхідних безвідходних й ресурсозберігаючих сучасних технологій. Як основні шляхи тут визначилися: істотне і постійне забезпечення збереження родючих властивостей ґрунту; систематичне використання наявних органічних добрив, постійного посіву багаторічних трав, а також сидератів за потреби;

науково-обґрунтоване використання мінеральних добрив а також хімічних меліорантів;

стимулювання біологічних методів і способів боротьби із хворобами рослин, шкідниками рослин, бур'янами,;

комплекс агротехнічних заходів для запобігання ерозійних процесів на території землекористувань, враховуючи і контурно-меліоративну організацію

території (КМОТ), безвідвальний і мінімальний обробіток ґрунту, а також вкрай необхідне поєднання лісорозведення, прийняття жорстких обмежень при використанні важких машинно-тракторних сільськогосподарських агрегатів і механізмів на полях господарств.

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та

організацію власного виробництва, відповідно – понижилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новоутворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та

організацію власного виробництва, відповідно – понижилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новоутворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

Якісне і належне забезпечення гармонійного функціонування існуючих агроєкосистем може відбуватися тільки на основі загалом так і сільськогосподарського землекористування – у тому числі

Постійна інтенсифікація сучасного сільськогосподарського виробництва в умовах децентралізації влади, основними факторами її є і систематичне внесення комплексних добрив; постійне використання різноманітних пестицидів; систем зрошення; систематичний перехід на інтенсивні здебільшого перспективні сорти і породи, досить чутливі до покращення істотних умов для вирощування або утримання.

Індустріальні сучасні технології як у теперішньому рослинництві так і в тваринництві, максимізує виробничо-економічні критерії і разом з тим зумовлює до виникнення проблем – надмірного виснаження природних в тому числі і здебільшого земельних ресурсів і вкрай гострої такої необхідною внесення в такі аграрні екосистеми значної кількості антропогенної енергії.

Головним чинном, суттєвою відмінністю такої інтенсифікації сучасного сільськогосподарського землекористування в умовах децентралізації можна десь приймати просапну чи промислово-заводську практичну систему такого землеробства. В такій системі під досить інтенсивні у вирощуванні с.-г. культури відводять понад 50% площі всієї сівозміни.

Технологія вирощування таких с.-г. культур в переважній більшості здійснюється на фоні досить значних доз органічних і мінеральних добрив, більша частина операцій за доглядом а також посівами практично механізована, а комплексні заходи боротьби з основними бур'янами, та хворобами проводиться у більшості випадків при використанні пестицидів.

Здебільшого просапні сівозміни на території господарств являються ущільненими в результаті включення парозаймаючих а також проміжних с.-г. культур. Таку систему загалом відображає фактично досить значний коефіцієнт використання рідкості угідь, значні механічні навантаження на угіддя, які й зумовлюють його ущільнення а також розчилення. Проте, і такі інтенсивні системи сучасного землеробства вирішили фактично ті задачі належного

забезпечення продуктами харчування останнім часом зростаючої кількості населення на землі.

Земельні ресурси посідають чільне місце в економічному розвитку країни, тому стійкий розвиток сільського господарства держави здебільшого не можна здійснити на виробництві без встановлених і загальноприйнятих порядків та методик власне раціонального використання та комплексу природоохоронних заходів. Крім того, земельні ресурси є головною частиною довкілля, основним засобом виробництва [4].

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та організацію власного виробництва, відповідно – понизилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новоутворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

Загалом інтенсивне сільське господарство здійснило замовлення суспільства на більшість продуктів харчування а також зуміло підтягнути їх сучасне виробництво до значних темпів збільшення кількості населення у світі. Проте більшість технологічних рішень, які були покладені в основу інтенсифікації, проявлялися антиекологічними а також підвищували проявлення екологічної кризи в існуючій агросфері. Вона в більшості випадків супроводжується значними деградаційними процесами; значним забрудненням довкілля залишковою кількістю мінералів а також великої кількості пестицидів; значними негативними змінами у гідрологічному режимі а також пов'язаними із

ними явищами запустелювання і заболочення. Серйозність більшості тих існуючих агроекологічних проблем підсилюється ще й тією ознакою, що вони є здебільшого загальними для майже всіх ареалів світу а також для тих країн, які мають різноманітні наявні соціальні системи.

Мінливий досить перехід до приватного господарювання на землі, в тих умовах, які практично утворилися на територіях бывшего СРСР, зумовлює значне посилення великої когорти негативних явищ довкілля. Новостворені землевласники й землекористувачі в здебільшого прагнуть збільшення надходжень та економлять наявні ресурси, в основному на тих вкрай необхідних природоохоронних заходах.

Саме через те такий соціальний напрям аграрної економіки держави вкрай потребує цілеспрямованої державної підтримки а також постійного і прозорого державного контролю.

Загалом, сільське господарство як сфера, яка в принципі певною мірою дозволяє щорічне скидання до Світового океану внаслідок значних ерозійних процесів близько 4 млрд. т. ґрунту – як основного засобу виробництва, звичайно, повинно швидко переглянути й суттєво змінити основні критерії своїх технологій. Практично майже більшість видів виробництва для зменшення їх

негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципів екологічних підходів на власне природничі й гуманітарні напрямки, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві. У галузі такого матеріального виробництва це має

бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії, постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище. Тільки

зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Земельні ресурси посідають чільне місце в економічному розвитку країни, тому стійкий розвиток сільського господарства держави здебільшого не можна здійснити на виробництві без встановлених і загальноприйнятих порядків та методик власне раціонального використання та комплексу природоохоронних заходів. Крім того, земельні ресурси є головною частиною довкілля, основним засобом виробництва [4].

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та організацію власного виробництва, відповідно понизилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новостворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

Якісне і належне забезпечення гармонійного функціонування існуючих агроєкосистем може відбуватися тільки на основі загальної політики сільськогосподарського землекористування – у тому числі

Постійна інтенсифікація сучасного сільськогосподарського виробництва в умовах децентралізації влади, основними факторами її є і систематичне внесення комплексних добрив; постійне використання різноманітних пестицидів; систем зрошення; систематичний перехід на інтенсивні здебільшого перспективні сорти і породи, досить чутливі до покращення істотних умов для вирощування або утримання; індустриальні сучасні технології як у теперішньому рослинництві так і в тваринництві, максимізує виробничо-економічні критерії і разом з тим зумовлює до виникнення проблем – надмірного внаження природних в тому

числі і здебільшого земельних ресурсів і вкрай гострої такої необхідною внесення в такі аграрні екосистеми значної кількості антропогенної енергії.

Головним чином, суттєвою відмінністю такої інтенсифікації сучасного сільськогосподарського землекористування в умовах децентрації можна десь приймати просапну чи промислово-заводську практичну систему такого землеробства. В такій системі під досить інтенсивні у вирощуванні с.-г. культури відводять понад 50% площі всієї сівозміни.

Технологія вирощування таких с.-г. культур в переважній більшості здійснюється на фоні досить значних доз органічних і мінеральних добрив, більша частина операцій за доглядом а також посівами практично механізована, а комплексні заходи боротьби з основними бур'янами, та хворобами проводиться у більшості випадків при використанні пестицидів. Здебільшого просапні сівозміни на території господарств являються ущільненими в результаті включення парозаймаючих а також проміжних с.-г. культур. Таку систему загалом відображає фактично досить значний коефіцієнт використання родючості угідь, значні механічні навантаження на угіддя, які й зумовнюють його ущільнення а також розпилення.

Проте, і такі інтенсивні системи сучасного землеробства вирішили фактично ті задачі належного забезпечення продуктами харчування останнім часом зростаючої кількості населення на землі. Загалом інтенсивне сільське господарство здійснило замовлення суспільства на більшість продуктів харчування а також зуміло підтягнути їх сучасне виробництво до значних темпів збільшення кількості населення у світі. Проте більшість технологічних рішень, які були покладені в основу інтенсифікації, проявлялися антиекологічними а також підвищували проявлення екологічної кризи в існуючій агросфері.

Вона в більшості випадків супроводжується значними деградаційними процесами; значним забрудненням довкілля залишковою кількістю мінеральних а також великої кількості пестицидів; значними негативними змінами у гідрологічному режимі а також пов'язаними із ними явищами запустелювання і заболочення.

Серйозність більшості тих існуючих агроекологічних проблем підсилюється ще й тією ознакою, що вони є здебільшого загальними для майже всіх ареалів світу а також для тих країн, які мають різноманітні наявні соціальні системи. Мінливий досить перехід до приватного господарювання на землі, в тих умовах, які практично утворилися на територіях бывшего СРСР, зумовлює значне посилення великої когорти негативних явищ довкілля. Новостворені землевласники й землекористувачі в здебільшого прагнуть збільшення надходжень та економлять наявні ресурси, в основному на тих вкрай необхідних природоохоронних заходах.

Само через те такий соціальний напрям аграрної економіки держави вкрай потребує цілеспрямованої державної підтримки а також постійного і прозорого державного контролю. Загалом, сільське господарство як сфера, яка в принципі певною мірою дозволяє щорічне скидання до Світового океану внаслідок значних ерозійних процесів близько 4 млрд. т. ґрунту – як основного засобу виробництва, звичайно, повинно швидко переглянути й суттєво змінити основні критерії своїх технологій.

Фактично майже більшість видів виробництва для зменшення їх негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципових еволюційних підходів на власне природничі й гуманітарні напрями, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві.

У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії, постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище.

Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Практично майже більшість видів виробництва для зменшення їх негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципових екологічних підходів на власне природничі й гуманітарні напрямки, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві.

У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії; постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично

доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище. Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Постійний і систематичний пошук і моніторинг у сфері теорії систем сучасного землеробства та пізнання законів землеробства в безпосередньому взаємопосланні із здебільшого проведеними емпіричними виробничими дослідженнями надали можливість виділити цілу категорію різних раціональних засобів і підходів, що зможуть екологізувати сучасну агрономію та надихнуть до

створення концепції еколого безпечних, а також таких необхідних безвідходних й ресурсозберігаючих сучасних технологій. Як основні шляхи тут визначилися:

істотне і постійне забезпечення збереження родючих властивостей ґрунту;
систематичне використання наявних органічних добрив, постійного посіву

багаторічних трав, а також сидератів за потреби;

науково-обґрунтоване використання мінеральних добрив а також хімічних меліорантів;

стимулювання біологічних методів і способів боротьби із хворобами рослин, шкідниками рослин, бур'янами,;

комплекс агротехнічних заходів для запобігання ерозійних процесів на території землекористувань, враховуючи і контурно-меліоративну організацію

території (КМОТ), безвідвальний і мінімальний обробіток ґрунту, а також вкрай необхідне поєднання лісорозведення, прийняття жорстких обмежень при використанні важких машинно-тракторних сільськогосподарських агрегатів і механізмів на полях господарств.

Саме через те такий соціальний напрям аграрної економіки держави вкрай потребує цілеспрямованої державної підтримки а також постійного і прозорого державного контролю. Загалом, сільське господарство як сфера, яка в принципі певною мірою дозволяє щорічне скидання до Світового океану внаслідок значних ерозійних процесів близько 4 млрд. т. ґрунту – як основного засобу

виробництва, звичайно, повинно швидко переглянути й суттєво змінити основні критерії своїх технологій.

Фактично майже більшість видів виробництва для зменшення їх негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципів екологічних підходів на власне природничі й гуманітарні напрями, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві.

У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії; постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище.

Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Практично майже більшість видів виробництва для зменшення їх негативної дії на довкілля потрібно екологізувати внаслідок поширення принципів екологічних підходів на власне природничі й гуманітарні напрями, на чисельні виробничі процеси а також соціальні явища, які відбуваються у суспільстві.

Земельні ресурси посідають чільне місце в економічному розвитку країни, тому стійкий розвиток сільського господарства держави здебільшого не можна здійснити на виробництві без встановлених і загальноприйнятих порядків та методик власне раціонального використання та комплексу природоохоронних заходів. Крім того, земельні ресурси є головною частиною довкілля, основним засобом виробництва [4].

За той великий термін здійснення вітчизняної аграрної реформи на землекористуваннях бувших колгоспів відбулися значні перетворення, які досить кардинально фактично трансформували земельні відносини, в результаті яких утворилася значна кількість нових організаційно-правові форми господарювання, значно була порушена усталена структура земельних угідь та організацію власного виробництва, відповідно понизилася суттєво ефективність сільськогосподарського землекористування у господарствах та новостворених агроформуваннях.

Утворення великої кількості новостворених як землекористувачів так і землевласників вкрай ускладнила регулювання новітніх земельних відносин в державі, порушила організацію території агроформувань, суттєво загострила еколого-економічні питання теперішнього використання земельних угідь у вітчизняному сільському господарстві.

У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілковита економія енергії; постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх надходження у навколишнє природне середовище. Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Постійний і систематичний пошук і моніторинг у сфері теорії систем сучасного землеробства та пізнання законів землеробства в безпосередньому взаємопосланні із здебільшого проведеними емпіричними виробничими

дослідженнями надали можливість виділити цілу категорію різних раціональних засобів і підходів, що зможуть екологізувати сучасну агрономію та надихнуть до створення концепції еколого безпечних, а також таких необхідних безвідходних й ресурсозберігаючих сучасних технологій.

У галузі такого матеріального виробництва це має бути забезпечений перехід на досить перспективні та сучасні безвідходні технології, раціональне використання так званих невідновлюваних ресурсів, повна і цілкова економія енергії; постійне і систематичне відновлення лісових ресурсів, практично доведене до мінімуму знешкодження різних типів відходів та припинення їх

надходження у навколишнє природне середовище. Тільки зазначені кардинальні зміни у сільському виробництві можуть забезпечити право кожної громадянина на користування екологічно чистим навколишнім середовищем.

Постійний і систематичний пошук і моніторинг у сфері теорії систем сучасного землеробства та пізнання законів землеробства в безпосередньому взаємопослданні із здебільшого проведеними емпіричними виробничими дослідженнями надали можливість виділити цілу категорію різних раціональних засобів і підходів, що зможуть екологізувати сучасну агрономію та надихнуть до створення концепції еколого безпечних, а також таких необхідних безвідходних

й ресурсозберігаючих сучасних технологій. Як основні шляхи тут визначилися:

1) істотне і постійне забезпечення збереження родючих властивостей ґрунту;

2) систематичне використання наявних органічних добрив, постійного посіву багаторічних трав, а також сидератів за потреби;

3) науково-обґрунтоване використання мінеральних добрив а також хімічних меліорантів;

4) стимулювання біологічних методів і способів боротьби із хворобами рослин, шкідниками рослин, бур'янами,;

5) комплекс агротехнічних заходів для запобігання ерозійних процесів на території землекористувань, враховуючи і контурно-меліоративну організацію

території (КМОТ), безвідвальний і мінімальний обробіток ґрунту, а також вкрай необхідне полезахисне лісорозведення;

б) прийняття жорстких обмежень при використанні важких машинно-тракторних сільськогосподарських агрегатів і механізмів на полях господарств.

1.2. Головні принципи еколого-економічного оцінювання формування сівозміни

Пріоритетного значення сьогодні повинні надаватися вирішенню проблем які пов'язані безпосередньо із створенням раціональної та абсолютно дієвої комплексної системи повного державного регулювання й ефективного управління як всім природокористуванням так і фактично цілою природоохоронною ресурсно-екологічною безпекою практично на загальнодержавному, обласному й господарському рівнях відносно а також з врахуванням умов ринкової економіки та процесів, які пов'язані практично з децентралізацією влади.

Така комплексна система повинна бути в першу чергу спрямована на впровадження теперішньої еколого-економічної концепції вітчизняного природокористування та швидкого досягнення практично значного ступеню ресурсоекологічної безпеки країни. Вона в першу чергу повинна базуватися на використанні різних комбінацій правильно узгоджених завдань, засобів та основних еколого-економічних факторів при прийнятті тих важливих рішень у галузі як природокористування, так і природоохоронній сфері.

Крім того мати можливості для розв'язання ресурсоекологічних питань, які практично пов'язані безпосередньо із значно меншими затратами як праці та матеріальних ресурсів, а також мати здебільшого орієнтиром визначені строго екологічні напрями розвитку.

В затвердженому на загальновідомій Конференції ООН із питань довкілля та розвитку міжнародному документі – «Порядок денний на 21 століття» було

відображено, що, так як більшість здебільшого вагомих і суттєвих причин значної кількості ресурсно-екологічних, а також соціальних та економічних питань а також здебільшого їх вирішення залежить від (фактично того характеру місцевих конкретних умов, безпосередньої участі та взаємного співробітництва існуючих місцевих органів управління потрібно відносити до остаточних факторів для досягнення поставленої загальної мети. Так як тільки здебільшого обласні та місцеві органи можуть і мають ресурси створити належну і досить ефективну економічну, а також ясну екологічну інфраструктуру. При цьому вони можуть забезпечити управління ними, підтримування їх на належному рівні. Крім того, можуть визначати у таких регіонах норми в сфері охорони довкілля та ефективного використання природних (в тому числі і земельних) ресурсів. Надають суттєву допомогу в впровадженні загальнодержавних, регіональних і господарських ресурсно-екологічних пріоритетів..

Основною ознакою переведення більшості регіонів держави на ефективну модель стійкого розвитку буде полягати у тому, щоб в першу чергу інтереси соціального плану, екології та вітчизняної економіки були фактично збалансованими а також оптимізованими при якомога ширшому врахуванні демографічних, й соціальних, а також еколого-економічних, та виробничих і техніко-технологічних критеріїв, факторів і т.п.. Тому що в більшості випадків деяка із таких підсистем загального біосоціоекономічного механізму може розпочати деградацію та занепад.

Необхідна безумовна комплексність при вирішенні проблем сталого розвитку регіонів соціально-економічних, а також із раціонального природо- в тому числі і землекористування а також таке необхідне збереження навколишнього природного середовища нашої країни.

Так як виробництво фактично продовольства відноситься до досить пріоритетної галузі господарської діяльності в умовах децентралізації влади, вирішення певним чином питань продовольчої безпеки країни може бути лише в тих випадках, коли її АПК має стабільний розвиток а також ефективно функціонує, при цьому постійно представляє на як внутрішній так і зовнішній

агропродовольчий ринок досить високоякісний, та екологічно безпечний асортимент продуктів харчування а також високосортну сільськогосподарську сировину.

Сталий розвиток та досить ефективне функціонування вітчизняного АПК може бути лише шляхом раціоналізації використання і постійної охорони довкілля, забезпечення належного збереження та значного покращення родючості ґрунтів.

Загальновідомо, що в сільськогосподарському векторі економіки здебільшого земля є головним засобом виробництва а також однією з найважливіших частин його ресурсовиробничого потенціалу.

Тому такий характер землекористування та наявна існуюча якість ґрунтів, родючість сільськогосподарських земель, загалом, і визначають таку ефективність та конкурентоспроможність здебільшого як рослинницьких так і тваринницьких сфер, а також продуктивність праці в галузі АПК.

Враховуючи належним чином існуючу соціально-економічну кризу, яка склалася в нашій державі, а також здебільшого досить нерациональне ведення сільського господарства, в тому числі землекористуванню на території с.-г. підприємств, разом з тим існує екологічно невідновлене

природокористування, яке утворилося останнім часом, разом із ринковими змінами і господарською трансформацією внутрішнього агропромислового виробництва потрібно чітко орієнтувати його на модель стійкого розвитку.

У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують, постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Разом з тим, фактично можна констатувати, що не виробляється достатньо продовольства навіть для теперішнього суспільства, не думаючи вже про перспективи потреб прийдешніх поколінь. Така, на жаль, існуюча система господарювання на теренах нашої країни і не тільки є фактично антиекологічною, антигуманною в соціальному плані й вкрай неефективною.

При цьому фактично функціонування такої системи може мати реальну загрозу як соціальній так і екологічній безпеці країни.

Із вищенаведеного можна зробити висновок, досить швидко необхідно кардинально змінити як принципи так і структуру існуючого землекористування в державі, в першу чергу сільськогосподарського; реформувати і перелаштувати шляхи й форму наявної системи землеробства із обов'язковим врахуванням еколого-економічних принципів. Для цього необхідно кардинально фактично нова, еколого-економічна стратегія національного АПК, що направляє створення в ньому інноваційного і сучасного техніко-технологічного потенціалу

з використанням перспективної і сучасної ресурсо-виробничої бази. А основним засобом і базою, найважливішою частиною цієї системи в аграрній сфері, безумовно, є земельні ресурси.

Основним завданням при проведенні фактично інтенсифікації сільськогосподарського виробництва має бути фактично оптимальне систематичне використання в першу чергу біоекотіматичного потенціалу природного навколишнього середовища. Разом з тим, фактично необхідно цілеспрямовано використовувати біотехнологічні фактори досить широкого і безумовно так необхідного відтворення наявної родючості вітчизняних ґрунтів і комплексних засобів захисту культур.

Одночасно необхідно намагатися повільно досить скорочувати розораність сільськогосподарських угідь а також намагатися довести до оптимальних значень сільськогосподарську освоєність території держави, до оптимальної й екологічно безпечної, відповідно до встановлених критеріїв раціонального використання земельних ресурсів.

Пріоритетного значення сьогодні повинні надаватися вирішенню проблем які пов'язані безпосередньо із створенням раціональної та абсолютно дієвої комплексної системи повного державного регулювання й ефективного управління як всім природокористуванням так і фактично цілою природоохоронною ресурсно-екологічною безпекою практично на загальнодержавному, обласному й господарському рівнях відносно а також з

врахуванням умов ринкової економіки та процесів, які пов'язані практично з децентралізацією влади.

Така комплексна система повинна бути в першу чергу спрямована на впровадження теперішньої еколого-економічної концепції вітчизняного природокористування та швидкого досягнення практично значного ступеню ресурсно-екологічної безпеки країни. Вона в першу чергу повинна базуватися на використанні різних комбінацій правильно узгоджених завдань, засобів та основних еколого-економічних факторів при прийнятті тих важливих рішень у галузі як природокористування, так і природоохоронній сфері.

Крім того мати можливості для розв'язання ресурсно-екологічних питань, які практично пов'язані безпосередньо із значно меншими затратами як праці та матеріальних ресурсів, а також мати здебільшого орієнтиром визначені строго екологічні напрями розвитку.

В затверженому на загальновідомій Конференції ООН із питань довкілля та розвитку міжнародному документі – «Порядок денний на 21 століття» було відображено, що, так як більшість здебільшого вагомих і суттєвих причин значної кількості ресурсно-екологічних, а також соціальних та економічних питань а також здебільшого їх вирішення залежить від фактично того характеру місцевих конкретних умов, безпосередньої участі та взаємного співробітництва існуючих місцевих органів управління потрібно відносити до остаточної факторів для досягнення поставленої загальної мети. Так як тільки здебільшого обласні та місцеві органи можуть і мають ресурси створити належну і досить ефективну економічну, а також явісну екологічну інфраструктуру. При цьому вони можуть забезпечити управління ними, підтримування їх на належному рівні. Крім того можуть визначати у таких регіонах норми в сфері охорони довкілля та ефективного використання природних (в тому числі і земельних) ресурсів. Надають суттєву допомогу в впровадженні загальнодержавних, регіональних і господарських ресурсно-екологічних пріоритетів.

Основною ознакою переведення більшості регіонів держави на ефективну модель стійкого розвитку буде полягати у тому, щоб в першу чергу інтереси

соціального плану, екології та вітчизняної економіки, були фактично збалансованими а також оптимізованими при якомусь ширшому врахуванні демографічних, й соціальних, а також еколого-економічних, та виробничих і техніко-технологічних критеріїв, факторів і т.п.. Тому що в більшості випадків деяка із таких підсистем загального біосоціоекономічного механізму може розпочати деградування та занепад.

Необхідна безумовна комплексність при вирішенні проблем сталого розвитку регіонів соціально-економічних, а також із раціонального природо- в тому числі і землекористування а також таке необхідне збереження навколишнього природного середовища нашої країни.

Так як виробництво фактично продовольства відноситься до досить пріоритетної галузі господарської діяльності в умовах децентралізації влади, вирішення певним чином питань продовольчої безпеки країни може бути лише в тих випадках, коли її АПК має стабільний розвиток а також ефективно функціонує, при цьому постійно представляє на як внутрішній так і зовнішній агропродовольчий ринок досить високоякісний, та екологобезпечний асортимент продуктів харчування а також високосортну сільськогосподарську сировину.

Сталий розвиток та досить ефективне функціонування вітчизняного АПК може бути лише шляхом раціоналізації використання і постійної охорони довкілля, забезпечення належного збереження та значного покращення родючості ґрунтів.

Загальновідомо, що в сільськогосподарському векторі економіки здебільшого земля є головним засобом виробництва а також однією з найважливіших частин його ресурсно-виробничого потенціалу

Тому такий характер землевикористання та наявна існуюча якість ґрунтів, родючість сільськогосподарських земель, загалом, і визначають таку ефективність та конкурентоспроможність здебільшого як рослинницьких так і тваринницьких сфер, а також продуктивність праці в галузі АПК.

Враховуючи належним чином існуючу соціально-економічну кризу, яка склалася в нашій державі, а також здебільшого досить нерациональне ведення сільського господарства, в тому числі землекористування на території с.-г. підприємств, разом з тим існуюче екологічно невірноважене природокористування, яке утворилася останнім часом, разом із ринковими змінами і господарською трансформацією внутрішнього агропромислового виробництва потрібно чітко орієнтувати його на модель стійкого розвитку.

У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують, постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Разом з тим, фактично можна констатувати, що не виробляється достатньо продовольства навіть для теперішнього суспільства, не думаючи вже про перспективи потреб прийдешніх поколінь. Така, на жаль, існуюча система господарювання на теренах нашої країни і не тільки є фактично антиекологічною, антигуманною в соціальному плані й вкрай неефективною. При цьому фактичне функціонування такої системи може мати реальну загрозу як соціальній так і екологічній безпеці країни.

Із вищеведеного можна зробити висновок, досить швидко необхідно кардинально змінити як принципи так і структуру існуючого землекористування в державі, в першу чергу сільськогосподарського; реформувати і перелаштувати шляхи й форму наявної системи землеробства із обов'язковим врахуванням еколого-економічних принципів. Для цього необхідно кардинально фактично нова, еколого-економічна стратегія національного АПК, що направляє створення в ньому інноваційного і сучасного техніко-технологічного потенціалу з використанням перспективної і сучасної ресурсо-виробничої бази. А основним засобом і базою, найважливішою частиною цієї системи в аграрній сфері, безумовно, є земельні ресурси.

Основним завданням при проведенні фактично інтенсифікації сільськогосподарського виробництва має бути фактично оптимальне

систематичне використання в першу чергу біоекокліматичного потенціалу природного навколишнього середовища. Разом з тим, фактично необхідно цілеспрямовано використовувати біотехнологічні фактори досить широкого і безумовно так необхідного відтворення наявної родючості вітчизняних ґрунтів і комплексних засобів захисту культур.

Одночасно необхідно намагатися повільно досить скорочувати розораність сільськогосподарських угідь, а також намагатися довести до оптимальних значень сільськогосподарську освоєність території держави, до оптимальної й екологічно безпечної, відповідно до встановлених критеріїв раціонального використання земельних ресурсів.

Пріоритетного значення сьогодні повинні надаватися вирішенню проблем які пов'язані безпосередньо із створенням раціональної та абсолютно дієвої комплексної системи повного державного регулювання й ефективного управління як всім природокористуванням так і фактично цілою природоохоронною ресурсно-екологічною безпекою практично на загальнодержавному, обласному й господарському рівнях відносно а також з врахуванням умов ринкової економіки та процесів, які пов'язані практично з децентралізацією влади.

Така комплексна система повинна бути в першу чергу спрямована на впровадження теперішньої еколого-економічної концепції вітчизняного природокористування та швидкого досягнення практично значного ступеню ресурсоекологічної безпеки країни. Вона в першу чергу повинна базуватися на використанні різних комбінацій правильно узгоджених завдань, засобів та основних еколого-економічних факторів при прийнятті тих важливих рішень у галузі як природокористування, так і природоохоронній сфері.

Крім того мати можливість для розв'язання ресурсоекологічних питань, які практично пов'язані безпосередньо із значно меншими затратами як праці та матеріальних ресурсів, а також мати здебільшого орієнтиром визначені строго екологічні напрями розвитку.

В затвердженому на загальновідомій Конференції ООН із питань довкілля та розвитку міжнародному документі – «Порядок денний на 21 століття» було відображено, що, так як більшість здебільшого вагомих і суттєвих причин значної кількості ресурсоекологічних, а також соціальних та економічних питань а також здебільшого їх вирішення залежить від фактично того характеру місцевих конкретних умов, безпосередньої участі та взаємного співробітництва існуючих місцевих органів управління потрібно відносити до остаточної мети. Тому такий характер землекористання та наявна існуюча якість ґрунтів, родючість сільськогосподарських земель, загалом, і визначають таку ефективність та конкурентоспроможність здебільшого як рослинницьких так і тваринницьких сфер, а також продуктивність праці в галузі АПК.

Враховуючи належним чином існуючу соціально-економічну кризу, яка склалася в нашій державі, а також здебільшого досить нерациональне ведення сільського господарства, в тому числі землекористування на території с.г. підприємств, разом з тим існуюче екологічно невірне використання природокористування, яке утворилося останнім часом, разом із ринковими змінами і господарською трансформацією внутрішнього агропромислового виробництва потрібно чітко орієнтувати його на модель стійкого розвитку. У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують, постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Так як тільки здебільшого обласні та місцеві органи можуть і мають ресурси створити належну і досить ефективну економічну, а також якісну екологічну інфраструктуру. При цьому вони можуть забезпечити управління ними, підтримування їх на належному рівні. Крім того можуть визначати у таких регіонах норми в сфері охорони довкілля та ефективного використання природних (в тому числі і земельних) ресурсів. Надають суттєву допомогу в впровадженні

загальнодержавних, регіональних і господарських ресурсно-екологічних пріоритетів.

Основною ознакою переведення більшості регіонів держави на ефективну модель стійкого розвитку буде полягати у тому, щоб в першу чергу інтереси соціального плану, екології та вітчизняної економіки були фактично збалансованими а також оптимізованими при якомога ширшому врахуванні демографічних, й соціальних, а також еколого-економічних, та виробничих і техніко-технологічних критеріїв, факторів і т.п. Тому що в більшості випадків деяка із таких підсистем загального біосоціоекономічного механізму може розпочати деградування та занепад.

Необхідна безумовна комплексність при вирішенні проблем сталого розвитку регіонів соціально-економічних, а також із раціонального природо-в тому числі і землекористування а також таке необхідне збереження навколишнього природного середовища нашої країни.

Так як виробництво фактично продовольства відноситься до досить пріоритетної галузі господарської діяльності в умовах децентралізації влади, вирішення певним чином питань продовольчої безпеки країни може бути лише в тих випадках, коли її АПК має стабільний розвиток а також ефективно функціонує, при цьому постійно представляє на як внутрішній так і зовнішній агропродовольчий ринок досить високоякісний, та екологічнобезпечний асортимент продуктів харчування а також високосортну сільськогосподарську сировину.

Сталий розвиток та досить ефективне функціонування вітчизняного АПК може бути лише шляхом раціоналізації використання і постійної охорони довкілля, забезпечення належного збереження та значного покращення родючості ґрунтів.

Загальновідомо, що в сільськогосподарському векторі економіки здебільшого земля є головним засобом виробництва а також однією з найважливіших частин його ресурсновиробничого потенціалу

Тому такий характер землекористання та наявна існуюча якість ґрунтів, родючість сільськогосподарських земель, загалом і визначають таку ефективність та конкурентоспроможність здебільшого як рослинницьких так і тваринницьких сфер, а також продуктивність праці в галузі АПК.

Враховуючи належним чином існуючу соціально-економічну кризу, яка склалася в нашій державі, а також здебільшого досить нерациональне ведення сільського господарства, в тому числі землекористування на території с.г. підприємств, разом з тим існує екологічно невірне природокористування, яке утворилося останнім часом, разом із ринковими змінами і господарською трансформацією внутрішнього агропромислового виробництва потрібно чітко орієнтувати його на модель стійкого розвитку.

У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують, постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Разом з тим, фактично можна констатувати, що не виробляється достатньо продовольства навіть для теперішнього суспільства, не думаючи вже про перспективи потреб прийдешніх поколінь. Така, на жаль, існуюча система господарювання на теренах нашої країни і не тільки є фактично антиекологічною, антигуманною в соціальному плані й вкрай неефективною. При цьому фактичне функціонування такої системи може мати реальну загрозу як соціальній так і екологічній безпеці країни.

Із вищенаведеного можна зробити висновок, досить швидко необхідно кардинально змінити як принципи так і структуру існуючого землекористування в державі, в першу чергу сільськогосподарського; реформувати і перелаштувати шляхи й форму наявної системи землеробства із обов'язковим врахуванням еколого-економічних принципів. Для цього необхідно кардинально фактично нова, еколого-економічна стратегія національного АПК, що направляє створення в ньому інноваційного і сучасного техніко-технологічного потенціалу з використанням перспективної і сучасної ресурсо-виробничої бази. А основним

засобом і базою, найважливішою частиною цієї системи в аграрній сфері, безумовно, є земельні ресурси.

Основним завданням при проведенні фактично інтенсифікації сільськогосподарського виробництва має бути фактично оптимальне систематичне використання в першу чергу біоекокліматичного потенціалу природного навколишнього середовища. Разом з тим, фактично необхідно цілеспрямовано використовувати біотехнологічні фактори досить широкого і безумовно так необхідного відтворення наявної родючості вітчизняних ґрунтів і комплексних засобів захисту культур.

Одночасно, необхідно намагатися повільно досить скорочувати розораність сільськогосподарських угідь, а також намагатися довести до оптимальних значень сільськогосподарську освоєність території держави, до оптимальної й екологічно безпечної, відповідно до встановлених критеріїв раціонального використання земельних ресурсів.

Пріоритетного значення сьогодні повинні надаватися вирішенню проблем які пов'язані безпосередньо із створенням раціональної та абсолютно дієвої комплексної системи повного державного регулювання й ефективного управління як всім природокористуванням так і фактично цілою природоохоронною ресурсно-екологічною безпекою. Практично на загальнодержавному, обласному й господарському рівнях відносно а також з врахуванням умов ринкової економіки та процесів, які пов'язані практично з децентралізацією влади.

Така комплексна система повинна бути в першу чергу спрямована на впровадження теперішньої еколого-економічної концепції вітчизняного природокористування та швидкого досягнення практично значного ступеню ресурсно-екологічної безпеки країни. Вона в першу чергу повинна базуватися на використанні різних комбінацій правильно узгоджених завдань, засобів та основних еколого-економічних факторів при прийнятті тих важливих рішень у галузі як природокористування, так і природоохоронній сфері.

Крім того мати можливості для розв'язання ресурсно-екологічних питань, які практично пов'язані безпосередньо із значно меншими загрозами як праці та матеріальних ресурсів, а також мати здебільшого орієнтиром визначені строго екологічні напрями розвитку.

В затвердженому на загальновідомій Конференції ООН із питань довкілля та розвитку міжнародному документі – «Порядок денний на 21 століття» було відображено, що, так як більшість здебільшого вагомих і суттєвих причин значної кількості ресурсно-екологічних, а також соціальних та економічних

питань а також здебільшого їх вирішення залежить від фактично того характеру

місцевих конкретних умов, безпосередньої участі та взаємного співробітництва існуючих місцевих органів управління потрібно відносити до остаточних факторів для досягнення поставленої загальної мети. Так як тільки здебільшого

обласні та місцеві органи можуть і мають ресурси створити належну і досить

ефективну економічну, а також явісну екологічну інфраструктуру. При цьому

вони можуть забезпечити управління ними, підтримування їх на належному рівні. Крім того можуть визначати у таких регіонах норми в сфері охорони довкілля та ефективного використання природних (в тому числі і земельних)

ресурсів. Надають суттєву допомогу в впровадженні загальнодержавних,

регіональних і господарських ресурсно-екологічних пріоритетів.

Основною ознакою переведення більшості регіонів держави на ефективну модель стійкого розвитку буде полягати у тому, щоб в першу чергу інтереси соціального плану, екології та вітчизняної економіки були фактично

збалансованими а також оптимізованими при якомога ширшому врахуванні

демографічних, й соціальних, а також еколого-економічних, та виробничих і техніко-технологічних критеріїв, факторів і т.п. Тому що в більшості випадків

деяка із таких підсистем загального біосоціоекономічного механізму може розпочати деградування та занепад.

Необхідна безумовна комплексність при вирішенні проблем сталого розвитку регіонів соціально-економічних, а також із раціонального природо- в

тому числі і землекористування а також таке необхідне збереження навколишнього природного середовища нашої країни.

Так як виробництво фактично продовольства відноситься до досить пріоритетної галузі господарської діяльності в умовах децентралізації влади, вирішення певним чином питань продовольчої безпеки країни може бути лише в

тих випадках, коли її АПК має стабільний розвиток а також ефективно функціонує, при цьому постійно представляє на як внутрішній так і зовнішній агропродовольчий ринок досить високоякісний, та екологічнобезпечний

асортимент продуктів харчування а також високосортну сільськогосподарську сировину.

Сталий розвиток та досить ефективне функціонування вітчизняного АПК може бути лише шляхом раціоналізації використання і постійної охорони довкілля, забезпечення належного збереження та значного покращення родючості ґрунтів.

Загальновідомо, що в сільськогосподарському векторі економіки здебільшого земля є головним засобом виробництва а також однією з найважливіших частин його ресурсовиробничого потенціалу

Тому такий характер землекористування та наявна існуюча якість ґрунтів, родючість сільськогосподарських земель, загалом, і визначають таку ефективність та конкурентоспроможність здебільшого як рослинницьких так і тваринницьких сфер, а також продуктивність праці в галузі АПК.

Враховуючи належним чином існуючу соціально-економічну кризу, яка склалася в нашій державі. а також здебільшого досить нерациональне ведення сільського господарства, в тому числі землекористування на території с-г підприємств, разом з тим існуюче екологічно невірне ставлення до природокористування, яке утворилося останнім часом, разом із ринковими змінами і господарською трансформацією внутрішнього агропромислового виробництва потрібно чітко орієнтувати його на модель стійкого розвитку.

У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують,

постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Разом з тим, фактично можна констатувати, що не виробляється достатньо продовольства навіть для теперішнього суспільства, не думаючи вже про перспективи потреб прийдешніх поколінь. Така, на жаль, існуюча система господарювання на теренах нашої країни і не тільки є фактично антиекологічною, антигуманною в соціальному плані й вкрай неефективною. При цьому фактичне функціонування такої системи може мати реальну загрозу як соціальній так і екологічній безпеці країни.

Із вищенаведеного можна зробити висновок, досить швидко необхідно кардинально змінити як принципи так і структуру існуючого землекористування в державі, в першу чергу сільськогосподарського; реформувати і перелаштувати шляхи й форму наявної системи землеробства із обов'язковим врахуванням еколого-економічних принципів. Для цього необхідно кардинально фактично нова, еколого-економічна стратегія національного АПК, що направляє створення в ньому інноваційного і сучасного техніко-технологічного потенціалу з використанням перспективної і сучасної ресурс-виробничої бази. А основним засобом і базою, найважливішою частиною цієї системи в аграрній сфері, безумовно, є земельні ресурси.

Основним завданням при проведенні фактично інтенсифікації сільськогосподарського виробництва має бути фактично оптимальне систематичне використання в першу чергу біоекокліматичного потенціалу природного навколишнього середовища. Разом з тим, фактично необхідно цілеспрямовано використовувати біотехнологічні фактори досить широкого і безумовно так необхідного відтворення наявної родючості вітчизняних ґрунтів і комплексних засобів захисту культур.

Одночасно необхідно намагатися повільно досить скорочувати розораність сільськогосподарських угідь а також намагатися довести до оптимальних значень сільськогосподарську освоєність території держави, до

оптимальної й екологічно безпечної, відповідно до встановлених критеріїв раціонального використання земельних ресурсів.

У державі фактично утворилася доволі критична ситуація в вітчизняному землекористуванні. Наші земельні ресурси фактично досить швидко деградують, постійно виснажуються й «на очах» втрачають ті родючі властивості, про які відомо у всьому світі.

Разом з тим, фактично можна констатувати, що не виробляється достатньо продовольства навіть для теперішнього суспільства, не думаючи вже про перспективи потреб прийдешніх поколінь. Така, на жаль, існуюча система

господарювання на теренах нашої країни і не тільки є фактично антиекологічною, антигуманною в соціальному плані й вкрай неефективною. При цьому фактичне функціонування такої системи може мати реальну загрозу як соціальній так і екологічній безпеці країни.

Із вищенаведеного можна зробити висновок, досить швидко необхідно кардинально змінити як принципи так і структуру існуючого землекористування в державі, в першу чергу сільськогосподарського; реформувати і перелаштувати шляхи й форму наявної системи землеробства із обов'язковим врахуванням еколого-економічних принципів. Для цього необхідно кардинально фактично

нова, еколого-економічна стратегія національного АПК, що направляє створення в ньому інноваційного і сучасного техніко-технологічного потенціалу з використанням перспективної і сучасної ресурсо-виробничої бази. А основним засобом і базою, найважливішою частиною цієї системи в аграрній сфері, безумовно, є земельні ресурси.

Основним завданням при проведенні фактично інтенсифікації сільськогосподарського виробництва має бути фактично оптимальне систематичне використання в першу чергу біоекокліматичного потенціалу природного навколишнього середовища. Разом з тим, фактично необхідно

цільово спрямовано використовувати біотехнологічні фактори досить широкого і безумовно так необхідного відтворення наявної родючості вітчизняних ґрунтів і комплексних засобів захисту культур.

Одночасно необхідно намагатися повільно досягти скорочувати розораність сільськогосподарських угідь, а також намагатися довести до оптимальних значень сільськогосподарську освоєність території держави, до оптимальної й екологічно безпечної, відповідно до встановлених критеріїв раціонального використання земельних ресурсів.

1.3. Методи і методологія дослідження

Існуючих підходів і методів щодо вирішення того величезного комплексу проблем, які сьогодні є у сфері аграрного вітчизняного виробництва, на сьогодні є досить чимало.

Основоположним і вагомим елементом для проведення об'єктивних досліджень теперішнього стану територій територіальних громад є використання передових технологій геоінформаційного (ГІС) моделювання і (ГІС) картографування як сировинноресурсної, а також працересурсної, в тому числі, що є дуже важливо – економічної, соціальної, кліматичної, географічної а також екологічної надзвичайно важливих складових категорій для агрогеографічних геосистем сучасності. Вказані технології да в теперішній час покращують об'єктивність проведеної оцінки існуючого еколого-економічного стану території територіальних громад, в подальшому інтерпретування результатів і отриманих обґрунтованих висновків, обґрунтування механізму проведених і реалізованих заходів, направлених на вирішення проблем сільського господарства держави [48].

Важливими проблеми аграрного господарства, що торкаються еколого-економічного обґрунтування сівозмінних ділянок а також впорядкування земельних угідь та необхідні методи їх вирішення:

- ✓ Комплексний аналіз і характеристика проблем, які здебільшого можуть бути пов'язані із недоречністю організаційно-правових основ розвивання вітчизняного сільського господарства. Такий напрям тривалих досліджень

може цілком відобразити: характеристика правової та нормативно-законодавчої системи, яка передбачає розвиток аграрної галузі, утворення фермерських (СФГ) господарств. Аудит щодо постійного дотримання сівозмінних періодів основних с.-г. рослин. Враховуючи велику кількість ґрунтовних досліджень які були проведені в цьому напрямку варто використовувати завжди такі досить поширені методи досліджень як географічний, аналіз монографічний, історичного аналізу, та опитування тощо.

- ✓ Комплексна характеристика природно-ресурсного потенціалу території територіальних громад. Для об'єктивного дослідження природно-ресурсного потенціалу агроформувань різних видів, здебільшого спектр методик і методології, вкрай в більшості випадків картографування і принципово важливого методу як картографічне моделювання, опитування громадян, ґрунтово-польові обстеження та вишукування с.-г. угідь, практично використання природно-кліматичних, фактично існуючих географічних, наявних екологічних, суспільних, практично економічних а також технічних ресурсів.

- ✓ Стислий та системний аналіз матеріально-технічної і економічної бази існуючого фактично сільського господарства, системного комплексного пошуку напрямків їх оптимізації а також неухильне розв'язання гострих проблем. В цьому відношенні необхідно обов'язково приймати до уваги з різного періоду інформацію про існуючий ступінь матеріально-технічного а також економічного якісного забезпечення галузі сільського виробництва, швидкого та оперативного розв'язання соціальних, гострих демографічних та невідкладних економічних питань.

Важливою інформаційною базою в таких випадках виступатимуть такі показники державної звітності, як:

– економічний напрямок – «Головні критерії основної господарської та економічної діяльності селянських (фермерських) господарств С(Ф)Г»;
«Остаточні результати економічної діяльності господарств на кінець поточного

року»; «Надходження сільськогосподарської продукції на кінець поточного року»; «Надходження про реалізацію сільськогосподарської продукції на кінець поточного року»; «Головні економічні показники сільськогосподарських агроформувань на кінець поточного року».

– критерії поточного стану землеробства – «Стан посіву с.-г. культур на кінець поточного року»; «Заключне зведення про посівні площі на кінець поточного року»; «Звітність урожайність сільськогосподарських культур на кінець поточного року»; «Звітність про наявність посівного матеріалу на кінець поточного року»; «Звітність про результати збирання урожаю на кінець поточного року»;

– основні показники галузі тваринництва – «Звітність про заготівлю кормових культур на кінець поточного року»; «Звітність про існуючий стан тваринництва на кінець поточного року»; «Баланс кормів на кінець поточного року».

– основні показники технічного забезпечення – «Звітність про існуючий стан машинно-тракторних агрегатів на кінець поточного року»; «Інвентаризація машинно-тракторних агрегатів а також та енергетичних потужностей (підсумки інвентаризації) на кінець поточного року» [54].

Необхідність такого ґрунтового та детального аналізу існуючого стану земельних ресурсів у більшості випадків практично у межах усіх землекористувань головним чином залежить від теперішнього величезного та необґрунтованого використанні земельних ресурсів, що здебільшого й спонукало до проявлення всіх гострих і вкрай негативних явищ, які спричинені чисельними деградаційними процесами. За рахунок того, що до орних земель залучено великий відсоток деградованих ат малопродуктивних земель спричинено чимало щорічних екологічних та економічних збитків у сільському господарстві.

Отже, в більшості випадків виведення з активного обігу малопродуктивних і деградованих земель, крім того порушених й забруднених земель в результаті техногенного навантаження із сільськогосподарського обігу має бути головним

на сьогодні питанням забезпечення екологічно безпечного використання наших безцінних земельних ресурсів.

Кардинальне вирішення таких питань можливе лише здебільшого за активного і безпосереднього використання наявних різних методів і способів дослідження, таких наприклад як:

статистичні методи, монографічного методи, історико-географічна методи, методи економічного аналізу розрахунково методи конструктивний метод, методи групування, методи районування, методи розрахунку відносних

критеріїв, методи розрахунку середнорічних критеріїв, методи планово-картографічного моделювання, методи багатфакторного @T кластерного системного аналізу, методи прогнозування і планування.

Основоположним і вагомим елементом для проведення об'єктивних досліджень теперішнього стану територій територіальних громад є використання

передових технологій геоінформаційного (ГІС) моделювання і (ГІС) картографування як сировинноресурсної, а також працересурсної, в тому числі, що є дуже важливо – економічної, соціальної, кліматичної, географічної а також екологічної надзвичайно важливих складових категорій для агрогеографічних

геосистем сучасності. Вказані технології да в теперішній час покращують

об'єктивність проведеної оцінки існуючого еколого-економічного стану території територіальних громад, в подальшому інтерпретування результатів і отриманих обґрунтованих висновків, обґрунтування механізму проведення і реалізованих заходів, направлених на вирішення проблем сільського

господарства держави [48].

Важливими проблеми аграрного господарства, що торкаються еколого-економічного обґрунтування сівозмінних ділянок а також впорядкування земельних угідь та необхідні методи їх вирішення:

1. Комплексний аналіз і характеристика проблем, які здебільшого

можуть бути пов'язані із недоречністю організаційно-правових основ розвивання вітчизняного сільського господарства. Такий напрям тривалих досліджень може цілком відображати: характеристика правові та нормативно-

законодавчої системи, яка передбачає розвиток аграрної галузі, уворення фермерських (СФГ) господарств. Аудит щодо постійного дотримання сівозмінних періодів основних с.-г. рослин. Враховуючи велику кількість ґрунтовних досліджень які були проведені в цьому напрямку варто використовувати завжди такі досить поширені методи досліджень як географічний, аналіз монографічний, історичного аналізу, та опитування тощо.

2. Комплексна характеристика природно-ресурсного потенціалу території територіальних громад. Для об'єктивного дослідження природно-ресурсного потенціалу агроформувань різних видів, здебільшого спектр методик і методології, вкрай в більшості випадків картографування і принципово важливого методу як картографічне моделювання, опитування громадян, ґрунтово-польові обстеження та вишукування с.-г. угідь, практично використання природно-кліматичних, фактично існуючих географічних, наявних екологічних, суспільних, практично економічних а також технічних ресурсів.

3. Стислий та системний аналіз матеріально-технічної і економічної бази існуючого фактично сільського господарства, системного комплексного пошуку напрямків їх оптимізації а також неухильне розв'язання гострих проблем. В цьому відношенні необхідно обов'язково приймати до уваги з різного періоду інформацію про існуючий ступінь матеріально-технічного а також економічного якісного забезпечення галузі сільського виробництва, швидкого та оперативного розв'язанні соціальних, гострих демографічних та невідкладних економічних питань.

Важливою інформаційною базою в таких випадках виступатимуть такі показники державної звітності, як:

– економічний напрямок – «Головні критерії основної господарської та економічної діяльності селянських (фермерських) господарств С(Ф)Г»; «Остаточні результати економічної діяльності господарств на кінець поточного року», «Надходження сільськогосподарської продукції на кінець поточного

року; «Надходження про реалізацію сільськогосподарської продукції на кінець поточного року»; «Головні економічні показники сільськогосподарських агроформувань на кінець поточного року».

– критерії поточного стану землеробства – «Стан посіву с.-г. культур на кінець поточного року»; Заключне зведення про посівні площі на кінець поточного року»; «Звітність урожайність сільськогосподарських культур на кінець поточного року»; «Звітність про наявність посівного матеріалу на кінець поточного року»; «Звітність про результати збирання урожаю на кінець поточного року».

– основні показники галузі тваринництва – «Звітність про заготівлю кормових культур на кінець поточного року»; «Звітність про існуючий стан тваринництва на кінець поточного року»; Баланс кормів на кінець поточного року».

– основні показники технічного забезпечення – «Звітність про існуючий стан машинно-тракторних агрегатів на кінець поточного року»; «Інвентаризація машинно-тракторних агрегатів а також та енергетичних потужностей (підсумки інвентаризації) на кінець поточного року» [54].

Необхідність такого ґрунтового та детального аналізу існуючого стану земельних ресурсів у більшості випадків практично у межах усіх землекористувань головним чином залежить від теперішнього величезного та небогрунтованого використанні земельних ресурсів, що здебільшого й спонукало до проявлення всіх гострих і вкрай негативних явищ, які спричинені чисельними деградаційними процесами. За рахунок того, що до орних земель залучено великий відсоток деградованих аі малопродуктивних земель спричинено чимало щорічних екологічних та економічних збитків у сільському господарстві.

Отже, в більшості випадків виведення з активного обігу малопродуктивних і деградованих земель, крім того порушених й забруднених земель в результаті техногенного навантаження із сільськогосподарського обігу має бути головним на сьогоднішнім питанням забезпечення екологічно безпечного використання наших

безцінних земельних ресурсів.

Кардинальне вирішення таких питань можливе лише здебільшого за активного і безпосереднього використання наявних різних методів і способів дослідження, таких наприклад як:

статистичні методи,

монографічного методи,

історико-географічна методи

методи економічного аналізу

розрахунково методи

конструктивний метод,

методи групування,

методи районування,

методи розрахунку відносних критеріїв,

методи розрахунку середнорічних критеріїв,

методи планово-картографічного моделювання,

методи багатфакторного а т

кластерного системного аналізу,

методи прогнозування і планування.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 2.

СТИСЛИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ І ПРИРОДНИХ УМОВ

2.1. Аналіз сільськогосподарського землекористування регіону дослідження

Сучасні міжнародні тенденції які мають місце у теперішньому сільськогосподарському землекористуванні вказують безпосередньо на гостру необхідність вирішення разом із проблемами належного забезпечення суспільства якісними продуктами харчування мають місце гострі вкрай проблеми щодо комплексного захисту довкілля, збереження навколишнього природного середовища на території країни, а також належного і швидкого відтворення родючості земельних угідь.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне у неухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, наукомісткість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях так і всього навколишнього природного середовища довкілля, до передусім стратегій

в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агроєкосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх

десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними

завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним

напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне унеухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, науковість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях так і всього навколишнього природного середовища докільля, до передусім стратегій в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агроєкосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому

господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними

завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним

напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне у неухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, науковість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях так і всього навколишнього природного середовища докільля, до передусім стратегій

в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агрокосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх

десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними

завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне у неухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, науковість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях так і всього навколишнього природного середовища докільля, до передусім стратегій в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агроєкосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Сучасні міжнародні тенденції, які мають місце у теперішньому сільськогосподарському землекористуванні, вказують безпосередньо на гостру необхідність вирішення разом із проблемами належного забезпечення суспільства якісними продуктами харчування мають місце гострі вкрай проблеми щодо комплексного захисту довкілля, збереження навколишнього природного середовища на території країни, а також належного і швидкого відтворення родючості земельних угідь.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне у неухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, науковість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях та всього навколишнього природного середовища довкілля, до передусім стратегій в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агрокосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними

завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Сучасні міжнародні тенденції які мають місце у теперішньому сільськогосподарському землекористуванні вказують безпосередньо на гостру необхідність вирішення разом із проблемами належного забезпечення суспільства якісними продуктами харчування мають місце гострі вкрай проблеми щодо комплексного захисту довкілля, збереження навколишнього природного середовища на території країни, а також належного і швидкого відтворення родючості земельних угідь.

Внаслідок такого стану справ створюються такі комплексні системи використання земельних ресурсів, які одним практично пріоритетним напрямком вбачають не максимальну продуктивність основних сільськогосподарських культур, а безумовне у неухильне збереження певних тих функціональних зв'язків між основними і існуючими природними елементами навколишнього природного середовища.

Таким шляхам повністю відповідає загальновідомі принципи адаптивно-ландшафтної системи сучасного землекористування. Головними принципами такої системи являється безумовна екологічність, відносна адаптивність, наукомісткість та загальновідома категорія як біогенність [7].

Саме власне в більшості випадків такі положення можуть надати можливість до плавного переходу від стратегії повної інтенсифікації існуючого землекористування, результатом якої являються систематичні масштабні деградаційні процеси, які мають місце на сільськогосподарських угіддях так і всього навколишнього природного середовища довкілля, до передусім стратегій в першу чергу природоохоронного адаптивно-ландшафтного землеустрою а також прийнятних екологічно збалансованих агроєкосистем.

Надзвичайно велике значення земельні ресурси практично мають як основний засіб та предмет праці в здебільшого сільському та лісовому господарствах. З огляду на фактично вищезазначене протягом майже останніх

десятиліть можна було бачити тенденцію до значного погіршення існуючого стану земельних ресурсів, особливо при використанні земель сільськогосподарського призначення. Через те на сьогодні головними завданнями у галузі використання вітчизняних земельних ресурсів є їх безумовне збереження, а також раціональне використання та комплексне і обґрунтоване відтворення.

Таблиця 2.1.
Структура посівних площ

на національному та регіональному рівнях (%)

	1991	2001	2006	2011	2016	2021
Україна						
загальна посівна площа	32101	30413	27413	24144	24152	27641
Зернові культури	51,00	45,41	50,22	57,41	55,99	56,83
Технічні культури	11,25	12,10	15,41	20,20	27,07	26,41
Овоче-баштанні культури	6,74	6,41	8,38	7,41	7,41	7,33
Кормові культури	37,41	35,20	25,41	14,35	9,41	8,41
Київська область						
загальна посівна площа /%	1423,52	1341,1	1217,4	1156,9	1106,2	1131,9
Зернові культури	41,85	41,41	48,41	58,41	55,41	54,41
Технічні культури	9,41	9,34	7,96	11,37	22,73	24,21
Овоче-баштанні культури	8,63	9,42	10,30	10,41	10,41	11,41
Кормові культури	40,74	39,74	33,50	19,79	11,11	9,41

2.2. Основні фізичні й географічні умови

Здебільшого територія Полківської сільської ради територіально здебільшого розташована в північно-східній стороні Білоцерківського району Київської області, за фактично 5 км від смт. Ставище (рис. 2.1).

З сторони півночі суміжна з територіями Гостромагильської сільської ради Білоцерківського району Київської області та з територіями Чупарянської сільської ради Білоцерківського району Київської області, зі східної сторони – з

територіями Плакувської сільської ради Білоцерківського району та з територіями Осенявської сільської ради Білоцерківського району Київської області, з сторони півдня – з територіями Ставської селищної ради Білоцерківського району Київської області, з сторони заходу – з територіями Іваничівської сільської ради Білоцерківського району Київської області.

Загалом площа досліджуваного землекористування сільської ради містить майже 1733,2 га, у тому числі територій, які розміщені і є в користуванні ТОВ «Левада» – 841,5050 га, з них орних земель – 831,7525 га: 819,4745 га ріллі в результаті оренди земельних ділянок, які перебувають в приватній власності

жителів селища для здебільшого ведення товарного сільськогосподарського виробництва, 7,0100 га за рахунок орних угідь, на якій практично передбачені польові шляхи, а також 11,9915 га – угіддя під практично господарськими будівлями.

На території місцевої селищної ради практично знаходиться населений пункт с. Левада, сукупна і повна площа якого являє близько 239,634 га. Існуюче населення на 01.02.208 р. нараховувало майже практично 528 осіб, в тому числі громадян фактично працездатного віку – 248 чол. Із загальної кількості здебільшого праїєвлаштовані в даному агроформуванні ТОВ «Левада» – 34 чол.

Головними землекористувачами у даному агроформуванні фактично являються є:

- особи, яким було надано земельні ділянки (наї) у власність чи/або користування;

- агроформування на території селищної ради;
- наявні підприємства установі організації транспорту та зв'язку на території селищної ради;

Здебільшого, відповідно до агрокліматичних довідників за геоморфологічним районуванням досліджувана територія селищного ради знаходиться переважно в границях Середньодніпровської (здебільшого правобережної) сильно розчленованої лесової височини.

В границях дане сільськогосподарське землекористування представляє

власне досить рівнинну поверхню з незначними вкрапленнями мікрозападин. За істотними умовами місцевого рельєфу території селищної ради необхідно зауважити, що вони досить являються сприятливими для використання в даному випадку тут різноманітних машинно-тракторних агрегатів.

Територія Полківської селищної ради знаходиться здебільшого в фактично зоні помірно-континентального клімату і таким же з помірно-теплим, а також помірно зволуженим кліматом, яким є досить пригнаним даній місцевості.

Середньорічна температура повітря позитивна і становить $+10,6$ (в градусах по Цельсію).

Розподіл температури по місяцях року можна бачити з наведеної нижче таблиці (дані місцевої метеостанції).

Таблиця 3

Середня багаторічна температура повітря (в градусах) за місяць та рік*

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Річна
Тем-ра	-4,9	-4,5	2,8	10,8	16,5	22,2	24,1	21,5	17,1	11,0	6,0	-2,9	10,6

Як видно з наведеної таблиці (Табл.2), найвища температура повітря спостерігається в червні - липні місяцях, на які припадає і абсолютний максимум температури $+37^{\circ}\text{C}$ та $+39^{\circ}\text{C}$ відповідно. Найнижча температура повітря спостерігається в січні місяці, а абсолютний мінімум температури $-18,2^{\circ}\text{C}$.

Багаторічні спостереження показують, що перехід середньодобової температури повітря через $+5^{\circ}\text{C}$ відбувається в третій декаді березня. Це початок весняного обробітку ґрунту та сівби ранніх і ярих зернових, відновлення вегетації озимих і багаторічних трав. На цей час верхній шар ґрунту досягає м'якого пластичного стану. В квітні місяці відбувається сталий перехід середньодобової температури повітря через $+10^{\circ}\text{C}$.

Поступово настає період активного росту і розвитку більшості рослин та строки сівби теплолюбивих сільськогосподарських культур. Період з

* Примітка. Дані місцевої метеостанції.

температурою вище $+10^{\circ}\text{C}$ триває в середньому 173-184 днів, за які накопичується сума активних температур 2620-2680 $^{\circ}\text{C}$. Її досить для забезпечення теплом на протязі вегетації всіх культур, що районовані в цій зоні.

Велике значення у весняний період має швидкість прогрівання ґрунту, оскільки від цього залежать строки виконання сільськогосподарських робіт. Прогрівання ґрунту до $+10^{\circ}\text{C}$ на глибині 10-20 см настає в другій декаді, до $+15^{\circ}\text{C}$ в третій декаді травня.

Осінній перехід температури через $+10^{\circ}\text{C}$ спостерігається на початку жовтня, а через $+5^{\circ}\text{C}$ - в кінці жовтня. Середньорічна сума опадів складає 590 мм, більша частина яких (439 мм) випадає у вегетаційний період. Оподи по місяцях на протязі року розподіляються нерівномірно.

Таблиця 4

Середньомісячна кількість опадів

Місяці	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Річна
Опади, мм	27	27	27	46	66	84	85	68	50	40	38	32	590

Як видно з наведеної таблиці, найбільша кількість опадів випадає в червні-липні місяцях, найменша – в кінці та на початку року. Кількість опадів за вегетаційний період в середньому дорівнює 439 мм.

Величина гідротермічного коефіцієнту дорівнює 1,4, що вказує на достатню зволоженість території. Кількість опадів перевищує випаровування.

Останні весняні заморозки в повітрі закінчуються в середньому в третій декаді квітня, а перші осінні починаються в першій декаді жовтня.

Середня тривалість безморозного періоду становить 165 днів. Заморозки на поверхні ґрунту весною закінчуються пізніше, а восени починаються раніше, ніж заморозки в повітрі.

Стійкий сніговий покрив утворюється в другій декаді грудня, руйнується в першій декаді березня. Кількість днів за рік із більш-менш стійким сніговим покривом становить 40 днів. Його висота на протязі цього періоду буває

нерівномірною. Найбільшої висоти сніговий покрив досягає в лютому місяці 14 см, середня з найбільших декадних висот за зиму 7-8 см. Це гарантує відносно непогану перезимівлю озимих і незначне нагромадження вологи в ґрунті.

Зимом часто бувають тривалі відлиги, інколи в січні і лютому максимальні середньодобові температури підвищуються до $+5^{\circ}\text{C}$ і вище. Абсолютний максимум температури дорівнює $10-12^{\circ}\text{C}$ тепла.

Земля промерзає здебільшого до 45-55 см, інколи до 75 см.

На протязі року переважають західні та південно-західні вітри. Слід зауважити, що приведені агрокліматичні дані є середніми багаторічними, а тому в окремі роки можуть бути відхилення в ту чи іншу сторону як умов зволоження, так і теплового режиму.

Як видно з наведених даних, кліматичні умови досліджуваної території загалом сприятливі для росту і розвитку основних сільськогосподарських культур. Клімату належить провідна роль і в процесі ґрунтоутворення, так як інтенсивність процесів вивітрювання ґрунтоутворюючих порід і розклад рослинних решток перебуває в прямій залежності від вологості і температури на даній території.

Рельєф

Територія селищної ради знаходиться на високому лесовому вододілі між річками Рось і Гнилий Тікин і являє собою слабохвилясту рівнину. Рельєф є одним із основоположних факторів ґрунтоутворення. Він обумовлює залягання тих чи інших ґрунтових відмін. З рельєфом пов'язані умови перерозподілу тепла і вологи на поверхні, умови залягання ґрунтоутворюючих порід, характер і розподіл рослинності.

Подільське плато має загальний нахил на південь та південний схід, на південь течуть і річки Подільського плато. Всі річки басейнової системи Дністра приймають в себе мережу балок, які починаючись на підвищеній частині Подільського плато при наближенні до річок швидко поглиблюються, оголюючи давні геологічні напластування. Характерною особливістю Подільського плато є значна амплітуда висот, навіть на невеликих відстанях. Амплітуда висот від

плато до долин глибоких балок і річок сягає 150 м. Мережа глибоких балок і каньйоноподібних берегів річок в цій частині створює вузькохвилястий тип водно-ерозійного рельєфу, де переважають досить протяжні схили, що переходять в крутосхили та обриви. Все це призводить до значного розвитку ерозійних процесів.

Геологічна будова Подільського плато характеризується тим, що в основі її знаходяться силурійські відклади у вигляді глинистих сланців і вапняків. У сланцях зустрічаються шароподібні нагромадження фосфоритів. Зверху силурійських відкладів залягають відклади сеноманського моря у вигляді

кускуватого, чорного, ноздрюватого кременю, піщаних зростків, глауконітових пісків і фосфоритів. На сеноманських відкладах лежать відклади середземноморські, нижньосарматські і середньосарматські. Зверху середземноморських відкладів лежать нижньосарматські у вигляді вапняків і

глинисто-мергельної серії відкладів. На нижньосарматські відклади накладаються середньосарматські у вигляді вапняків вишзу і піщано-глинистих відкладів зверху. Найпізнішою за часом утворення породою, яка залягає зверху сарматських відкладів є леей і лесовидні суглинки четвертинної системи. Вони є найбільш поширеними ґрунтоутворюючими породами.

За своїми фізичними та хімічними властивостями ці породи є найбільш цінними в агрономічному відношенні. Вони рихлі, мають добру водопроникність, капілярність, містять значну кількість карбонатів кальцію, які сприяють закріпленню органічної маси у ґрунтах, а також утворенню водостійкої структури. Карбонати в породі зустрічаються в формі цвілі, прожилок, дутиків.

Ґрунтові води на території земельної ділянки залягають в декількох горизонтах, що пов'язано із різними геологічними напластуваннями. Більшість річок Подільського плато беруть початок із ґрунтових вод середнього і нижнього сармату. В балках з крутосхилами, де оголюються давні геологічні породи, є

джерела з глибших горизонтів вод – силурійських та сеноменських. На більшій частині території водоносні горизонти залягають більше 3-х метрів і на процеси ґрунтоутворення не впливають.

2.3. Ґрунтовий покрив

Відповідно до схеми агроґрунтового районування України фактично територію землекористування ТОВ «Левада» можна здебільшого віднести до зони Лісостепу, власне провінції – Лісостепової Правобережної, а до округу – Бузько-Середньодніпровського, природно-сільськогосподарського району – Сквирського (ПС – 07).

Ґрунтовий покрив земельної ділянки встановлено на основі матеріалів крупномасштабного обстеження ґрунтів та результатів їх корегування в натурі (на місцевості), проведеного в 1991 р.

Характеристика ґрунтового покриву земельної ділянки, яка підлягає консервації.

37д – Ясно-сірі і сірі опідзолені слабозмиті середньосуглинкові ґрунти

Ясно-сірі опідзолені ґрунти сформувалися під густими лісами, із незначним поширенням трав'янистої рослинності. Будова профілю:

H_0 (H_1) – лісова підстилка у щільник (лісовик) ґрунтів до 2-3 см;

HE – гумусово-елювіальний, слабогумусований, нерівномірного світло-сірого забарвлення, сивуватий від кремнеземистої присипки, перехід

^{ясний}
E – 10–20 см, безгумусовий сивуватий, майже весь складений з присипки SiO_2 ;

I – 70–90 см, червоно-бурий щільний, перехід поступовий;

PI – перехідний ілювіальний, світліший за попередній, менш щільний, з меншим виразом затьоків колоїдів, перехід поступовий;

Pk – з глибини 120 см і нижче ґрунтоутворна порода, як правило, палева з карбонатним псевдоміцелієм і прожилками.

Фізико-хімічні показники світло-сірих ґрунтів властиві для підзолистого процесу. Вміст гумусу – 1,3–2,8% гуматно-фульватного типу, рНКСІ 4,0–5,7, гідролітична кислотність – 2,5–3,1 мгекв/100 г ґрунту, сума обмінних основ – 10–22 мг-екв/100 г ґрунту, яка зростає в ілювіальному горизонті внаслідок збагачення

його мулистого фракцією, насиченість основами на 65-75%, щільність 1,2-1,4 г/см³ в горизонті НЕ і збільшується до 1,55-1,65 в ілювіальному, містить мало доступних рослинам форм елементів живлення.

Агрофізичні властивості ґрунтів мало сприятливими для розвитку с.-г культур. Структура ґрунту агрономічно-маломіцна з невисокою водостійкістю агрегатів. При розорюванні вони швидко руйнуються. Поверхня такого ґрунту після дощу ущільнюється, замулюється, на ній утворюється кірка, що негативно впливає на проростання рослин та їх розвиток. Бонітет 40 балів.

85e – Чорноземи несолонцюваті і слабосолонцюваті на щільних глинах

слабозмиті важкосуглинкові і легко глинисті.

87e – Чорноземи несолонцюваті і слабосолонцюваті на щільних глинах
сильнозмиті середньо- і важкоглинисті

Ці ґрунти мають потужний ґрунтово-поглинальний комплекс з великою ЄП (30-70 мг-екв. на 100г ґрунту). Поживний режим чорноземів оптимальний: дуже високий вміст валових їх форм, основна частина азоту знаходиться в органічній формі, багато рухомого фосфору.

Фізичні та водно-фізичні властивості добрі, консистенція нещільна, висока вологоємність, добра водопроникність. Щільність ґрунту – 1,0-1,6 г/см³, пористість – 55-60%. Чорноземи мають оптимальний тепловий режим: добре поглинають енергію сонця, довго зберігають тепло. Тип водного режиму періодично промивний.

Солонцюваті відміни у ґрунтово-вбирному комплексі містять обмінний натрій, є ознаки елювіального та ілювіального горизонтів; осолоділі - займають блюдця річкових терас.

Чорноземи малогумусні глибокі та неглибокі належать до найбільш родючих ґрунтів Чернівецької області. Вони недостатньо забезпечені рухомим фосфором (5-6 мг) і помірно калієм (10-14 мг на 100 г ґрунту). Використовуються ґрунти під найбільш цінні польові культури. Будова профілю:

H – 35-50 см – гумусово-аккумулятивний, темно-сірий, у вологому стані майже чорний, грудочкувато-зернистий, а в орному шарі багате пилу –

пилувато-грудочкуватий, перехід поступовий.
 ПРк – 50-120 см – верхня частина перехідного горизонту, темнуватосірий, дрібно-грудочкуватий, окремі кротовини, карбонатна цвіль, трубочки, червоходи з копролітами, перехід поступовий.

Рhk – 120-200 см – нижня частина перехідного горизонту, нерівномірно гумусований, переритий кротовинами, а тому - плямисто сірувато-палевого забарвлення, крупно-грудочкуватий, карбонатна цвіль, трубочки, перехід поступовий.

Рк – 200 см і нижче – переважно палевий карбонатний лес, пронизаний густою сіткою пор, виповнених карбонатами.
 Єдиним радикальним засобом підвищення родючості цих ґрунтів є поліпшення їх волоповітряного режиму за допомогою гончарного або відкритого дренажу. Після меліорації землі з цими ґрунтами можна використовувати» як природні кормові угіддя.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РОЗДІЛ 3.

НАПРЯМИ ПОДАЛЬШОЇ ОПТИМІЗАЦІЇ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАНЬ3.1. Організація території для ефективного функціонування
сільськогосподарського виробництва

3.1.1. Спеціалізація агроформування на досліджуваній території

При однозначному визначенні практично спеціалізації
сільськогосподарського агроформування потрібно безумовно враховувати цілий
ряд критеріїв, а саме:

- місцеві природно-кліматичні умови;
- існуючі соціально-економічні умови, які є за останній період (10-15р);
- наявні обмеження та обтяження досліджуваного об'єкту (сервітки
тощо);
- існуючі інженерно-транспортні комунікації та наявність інших
виробничих будівель і споруд.

Територія досліджувана селищна рада переважно відноситься до
Середньодніпровської (здебільшого правобережної) сильно розчленованої
лесової низовини із досить помірно вологим та теплим, місцевим кліматом. Такі
землі власне являються найбільш придатними у більшості випадків для догляду
озимих та окремих ярих зернових рослин, кукурудзи на зерно, цукрового буряку
(фабричного), однорічних та переважно багаторічних трав які використовують
здебільшого на зелену масу, сінозаготівлю тощо.

Землекористування агроформування ТОВ «Левада» переважно складається із
в більшості випадків орендованих земельних ділянок громадян, яким належать

земельні часток (паї) та орних земель на яких здебільшого розташовані польові шляхи, дороги.

Крім того, до існуючого складу даного агроформування «Левада» відносяться і окремі господарські будівлі а також двори.

Кількість робочих місць на момент проведення дослідження в даному агроформуванні «Левада» становить близько 30 осіб

Крім того, відповідно наявної загальнодоступної інформації, яка представлена у агроформуванні ТОВ «Левада» дане агроформування є доволі

багатогалузевим господарством із переважно зерно-бурякового напрямком сільськогосподарського виробництва що є притаманним більшості агроформувань, які розташовані в даному районі.

3.1.2. Еколого-ландшафтне зонування території

Первинними виділами існуючої території при використанні еколого-ландшафтних типізацій і поділу є поширені такі однорідні території, земельні

ділянки та їх ґрунти (типи) придатності таких земель. Відповідно до так званого і поширеного агроекологічного потенціалу земельних ресурсів а також власне

вимогами тих основних с.-г. культур і рослин було розроблена сучасна технологічний механізм вирощування таких сільськогосподарської культури

агроформуванні з обов'язковим урахуванням всіх форм і наявної інтенсивності численних проявів обмежуючих критеріїв (наявна реакції існуючого ґрунтового

середовища, ступеню забезпечення післяпоживними речовинами, ареалів прояву різних видів ерозії, переущільнення, кислотність, перезволоження, засолення

забруднення, тощо)

Головним об'єктом такого еколого-ландшафтного районування на даній території селищної ради є найменший територіальний ступень, а саме: території

(селищних) рад (громад), землеводіння (землекористування) господарюючих суб'єктів, різні за величиною масиви земельних ділянок.

Відповідно до так званого і поширеного агроекологічного потенціалу земельних ресурсів а також власне вимогами тих основних с.-г. культур і рослин

було розроблена сучасна технологічний механізм вирощування таких сільськогосподарської культури агроформуванні з обов'язковим урахуванням всіх форм і наявної інтенсивності численних проявів обмежуючих критеріїв

(наявна реакції існуючого ґрунтового середовища, ступеню забезпечення

післяпоживними речовинами, ареалів прояву різних видів ерозії, переущільнення, кислотність, перезволоження, засолення забруднення, тощо).

Враховуючи детальну і комплексно підготовлену, проектно-технічну документацію еколого-ландшафтного районування при широкому впровадженні

заходів із землеустрої збільшують категорійний апарат типізації придатності

земельних ділянок, що може надати більш ретельно приймати до уваги особливості різного мезо- і мікрорельєфу, особливостях ґрунтоутворюючих і

порід, механічний склад наявних ґрунтів, різноманітні існуючі гідрологічні

умови місцевості тощо.

Головним об'єктом такого еколого-ландшафтного районування на даній території селищної ради є найменший територіальний ступень, а саме території

(селищних) рад (громад), землеводіння (землекористування) господарюючих суб'єктів, різні за величиною масиви земельних ділянок.

Відповідно до так званого і поширеного агроекологічного потенціалу земельних ресурсів а також власне вимогами тих основних с.-г. культур і рослин

було розроблена сучасна технологічний механізм вирощування таких

сільськогосподарської культури агроформуванні з обов'язковим урахуванням

всіх форм і наявної інтенсивності численних проявів обмежуючих критеріїв (наявна реакції існуючого ґрунтового середовища, ступеню забезпечення

післяпоживними рештками, ареалів прояву різних видів ерозії, переущільнення, кислотність, перезволоження, засолення забруднення, тощо).

Враховуючи детальну і комплексно підготовлену проектно-технічну документацію еколого-ландшафтного районування при широкому впровадженні

заходів із землеустрої збільшують категорійний апарат типізації придатності земельних ділянок, що може надати більш ретельно приймати до уваги особливості різного мезо- і мікрорельєфу, особливостях ґрунтоутворюючих і

порід, механічний склад наявних ґрунтів, різноманітні існуючі гідрологічні умови місцевості тощо.

Головним об'єктом такого еколого-ландшафтного районування на даній території селищної ради є найменший територіальний ступень, а саме території (селищних) рад (громад), землеволодіння (землекористування) господарюючих суб'єктів, різні за величиною масиви земельних ділянок.

Відповідно до так званого і поширеного агроекологічного потенціалу земельних ресурсів а також власне вимогами тих основних с.-г. культур і рослин було розроблена сучасна технологічний механізм вирощування таких сільськогосподарської культури агроформуванні з обов'язковим урахуванням

всіх форм і наявної інтенсивності численних проявів обмежуючих критеріїв (наявна реакції існуючого ґрунтового середовища, ступеню забезпечення

післяпоживними рештками, ареалів прояву різних видів ерозії, переущільнення, кислотність, перезволоження, засолення забруднення, тощо).

Враховуючи детальну і комплексно підготовлену проектно-технічну документацію еколого-ландшафтного районування при широкому впровадженні заходів із землеустрої збільшують категорійний апарат типізації придатності

земельних ділянок, що може надати більш ретельно приймати до уваги особливості різного мезо- і мікрорельєфу, особливостях ґрунтоутворюючих і

порід, механічний склад наявних ґрунтів, різноманітні існуючі гідрологічні умови місцевості тощо.

При створенні в більшості випадків агроландшафтної системи такої території виділяють:

а) наявні різноманітні природні об'єкти даної місцевості і т. ін.;

б) існуючі санітарно-захисні зони даної місцевості і т. ін.;

в) існуючі охоронні зони наявних технічних об'єктів даної місцевості і т. ін.;

д) існуючі мікрозаповідники, наявні міграційні коридори, ядра, еконіші та інші притаманні даній місцевості різноманітні ландшафтні природоохоронні об'єкти.

В результаті таких комплексних заходів формується сітка так званих територіальних виділів, що відрізняються один від одного режимом як використання так і комплексом охоронних заходів цих земельних ресурсів.

При цьому здійснюється і проводиться фактично початкова стадія комплексної організації території на ландшафтному рівні, що містить як міжгалузеве так і міжгосподарське природоохоронне значення.

Реалізований таким чином еколого-ландшафтний підхід в першу чергу передбачає формування основної концепції агроландшафту (його бази), а агроекологічний підхід – максимально заповнює його власне так званим внутрішнім змістом.

Реалізований таким чином еколого-ландшафтний підхід в першу чергу передбачає формування основної концепції агроландшафту (його бази), а агроекологічний підхід – максимально заповнює його власне так званим внутрішнім змістом.

Відповідна характерна типізація агроландшафтів агроформування ТОВ «Левада» у межах Полківської селищної ради показані в таблиці 3.1.

Таблиця 3.1

Типизація агроландшафтів агроформування ТОВ «Левада» на території Полківської селищної ради

№ п/п	Агроформування	площа		Площа) агроландшафтів	
		разом	у т.ч. с.г. угідь, %	1 тип (0-5°)	
				усього, га	у тому числі с.г. угідь, %
1	2	3	4	5	6
1	ТОВ «Левада»	831,8635	100	834,7795	96

З приведеної таблиці бачимо, що всі сільськогосподарські землі (100 %) можуть практично відноситися до I типу агроландшафтів (0-5°). Такий тип агроландшафтів в більшості випадків може об'єднувати плакiрно-рiвниннi мiсцевостi з крутiстю схилiв до 1-2° i схилове-улогвиннi (з крутiстю 3-5°) даної територiї.

В результатi таких комплексних заходiв формується сiтка так званих територiальних видiлiв, що вiдрiзняються один вiд одного режимом як використання так комплексом охоронних заходiв цих земельних ресурсiв.

При цьому здiйснюється i проводиться фактично початкова стадiя комплексної органiзацiї територiї на ландшафтному рiвнi, що мiстить як мiжгалузеве так i мiжгосподарське природоохоронне значення.

Реалiзований таким чином еколого-ландшафтний пiдхiд в першу чергу передбачає формування основної концепцiї агроландшафту (його бази), а агроекологiчний пiдхiд – максимально заповнює його власне так званим внутрiшнім змiстом.

3.1.3. Придатність існуючих сільськогосподарських земель для вирощування основних сільськогосподарських культур в агроформуванні

В існуючих межах агроландшафтного типу даного землекористування визначається еколого-економічну придатність таких земельних ділянок для вирощування сільськогосподарських рослин в даному агроформуванні.

Придатність таких земельних ділянок під різноманітні сільськогосподарські культури можна в більшості випадків визначити визначається рівнем певної відповідності якості земельних угідь оптимальним вимогам сільськогосподарських культур. У разі істотного пониження такої відповідності вкрай понижується придатність сільськогосподарських земель даної ділянки..

З такою задачею орні земель ділянки на території Полківської селищної ради були поділені на 3 так звані підкласи за фактично придатністю для вирощування основних в переважній більшості продовольчих і технічних сільськогосподарських культур (це і озима пшениця, ячмінь, соя, кукурудзи на зерно, цукрових буряків (фабричні)).

Придатність таких угідь орних земель для вирощування основних сільськогосподарських культур наведена в таблиці 3.2.

Придатність ґрунтів орних земель

№ з/п	Шифр агрогруп ґрунтів	Площа, га	Підкласи придатності орних земель, га				
			озима пшениця	ячмінь	соя	кукурудза на зерно	цукровий буряк
1	53в	439,81	І	І	І	І	І
2	53г	49,83	І	І	І	І	І
3	55д	49,69	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ
4	122д	58,42	ІІІ	ІІІ	ІІІ	ІІІ	ІІІ
5	134г	167,32	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ
6	134е	50,54	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ	ІІ
7	178е	6,32	ІІІ	ІІІ	ІІІ	ІІІ	ІІІ

НУБІП України

3.1.4. Розташування виробничих будівель і споруд в даному агроформуванні

Внаслідок проведеного детального аналізу теперішнього стану землекористування на території Полківської селищної ради є 3 господарських двори і будівлі на яких розміщені фактично виробничі будівлі. Господарські і виробничі двори знаходяться переважно за межами даного населеного пункту, з сторони західної від с. Левада.

Існуючі господарські і виробничі будівлі практично використовуються ТОВ «Левада» на підставі укладених і офіційно зареєстрованих договорів оренди земельних ділянок площею 11,4572 га а також більша частина з них практично передані в оренду для розміщення сільськогосподарського господарства, належної експлуатації та якісного обслуговування його фактично господарських будівель і виробничих споруд та для розміщення сільськогосподарської існуючих машинно-тракторних агрегатів.

Так як в переважній більшості на території Полківської селищної ради на теперішній період відсутні придатні земельні ділянок для в переважній більшості випадків будівництва основних і допоміжних господарських споруд, даним проектом у певній перспективі таке будівництво не планується.

НУБІП України

НУБІП України

3.2. Визначення типів й видів сівозмін в агроформуванні

Територія агроформування ТОВ «Левада» фактично розташована в границях Поджківської сільської ради Білосцерківського району Київської області відноситься до Середньодніпровської (фактично правобережної) сильнорозчленованої лесової низовини з помірно теплим, середньо вологим кліматом, який вимагає відповідних вчасних проектних рішень при фактично організації сівозмінних ділянок і полів.

Головна ціль такої організації угідь і сівозмін – це в основному значне поліпшення інтенсивності і а також своєчасне знаходження резервів доречного росту ефективності здебільшого правильного використання земельних існуючих ресурсів на основі постійного врахування економічних здебільшого інтересів землевласників і землекористувачів в даному агроформуванні.

При такому підході важливо створити нормальні організаційно-територіальні умови з метою реалізації сучасних систем ведення господарства, формування і використання інноваційних методів проведення агротехнічних робіт і забезпечення практичних сівозмін, значного поліпшення родючості угідь забезпечивши при цьому фактично оптимальну організацію праці та значний рівень окупності капіталовкладень на момент створення проекту.

Враховуючи природно-кліматичні та господарсько-економічні істотні умови досліджуваної території, яка в більшості випадків практично не є зайнята виробничими будівлями й спорудами представлена орними землями. Саме тому даним проектом землеустрою й передбачається проектування однієї польової сівозміни. (див. табл. 3.3.).

Таблиця 3.3

Характеристика сівозміни

Назва сівозміни	Кількість полів	Площа сівозміни, га	Шифр поля	Середній розмір поля, га
Польова	4	837,8	1	228,7
Разом		826,8	x	x

3.2.1. Проектування полів сівозміни у агроформуванні

Проекту сівозміну проектують в такий спосіб, щоб поля робочої ділянки були переважно в одній ґрунтово-екологічній чи технологічній категорії земель й при являлися рівновеликими. Проектування полів однієї такої фактично сівозміни у різних ґрунтово-екологічних чи технологічних категоріях земель занадто ускладнює, а в здебільшого практично унеможлиблює повне освоєння і нормальне дотримання сівозміни. Період чергування у сівозміни здебільшого залежить в основному від тієї культури, яка в основному має най триваліший час повернення знову на попереднє місце вирощування культури. Саме послідовне дотримання такої вимоги надасть можливість проводити вирощування необхідних сільськогосподарських культур на максимально відведеній під такі потреби площі.

В більшості випадків поля сівозміни даного агроформування створені в результаті об'єднання значної кількості земельних часток (паїв), які здебільшого орендуються у їх власників агроформуванням ТОВ «Левада». Практично кожне поле має чітко визначену кількість паїв. В більшості випадків воно є кратним кількості таких паїв. Сторони полів такої сівозміни є фактично прямолінійними і паралельними. Значна частина полів сівозміни мають форму здебільшого правильних геометричних фігур – прямокутника, трапеції чи паралелограма.

Більшість полів сівозміни практично забезпечені основними під'їзними шляхами та польовими дорогами. Більші сторони полів сівозміни запроектовані фактично упоперек існуючих схилів.

Відхилення більшості існуючих площ полів сівозміни у даному агроформуванні від середнього розміру їх не перевищує здебільшого допустимих усталених норм (табл. 3.4.).

Таблиця 3.4.

Характеристика полів польової сівозміни агроформування «Левада»

Номер поля	Площа поля, га	Агрогрупи ґрунтів		Середня довжина гону, м
		шифр	площа, га	
I	193,6	132г	156,5	1213,0
		132д	14,8	
		169д	1,3	
II	196,6	54г	39,7	1286,0
		52д	31,1	
		54г	29,6	
		122д	27,2	
		132д	31,3	
III	233,8	178д	5,7	1220,0
		52г	231,2	
		55г	8,0	
IV	202,8	122д	1,7	735,0
		53г	169,9	
		52д	20,8	
Разом	826,8	56г	9,1	X
		X	819,8	

3.3. Схеми чергування сільськогосподарських культур у сівозмінах ароформування «Левада»

Продуктивність культур в більшості випадків значною мірою фактично залежить від проектування їх у сівозміні. Можливість одержання максимального врожаю залежить від розміщення культур після головним чином діпших попередників.

При фактично належному дотриманні періодів своєчасного повернення на попереднє місце вирощування можна скласти схеми сівозмін здебільшого категорії та виду. В таких випадках по можливості бажано уникати насичення сівозміни такими культурами, які є досить однорідними між собою в біологічному аспекті.

Не рекомендується в більшості випадків закладати і передбачати тікі культури колосові зернові після фактично колосових більше двох років, бобових після бобових культур.

Структура існуючих посівних площ господарства залежить від ґрунтово-кліматичних умов і фактично прийнятої спеціалізації. Таке співвідношення деяких фактично вирощуваних культур може значно диференціювати.

Для різних ароформувань сьогодні найбільш прийнятними є такі сівозміни з незначною ротацією. На більшість таких культур розташування їх у таких сівозмінах практично не має впливу на ступінь урожаю.

Набір культур ароформувань уточнюється з урахуванням фактично зональних і фактично ґрунтових умов розміщення ароформувань, їхньої в більшості випадків спеціалізації (виробництво тваринницької чи рослинницької продукції) в більшості випадків та з урахуванням рекомендованого співвідношення кормів для господарств із різною в більшості випадків спеціалізацією і структурою таких посівних площ ароформувань.

Польова зернепросанна сівозміна ароформування фактично організована на рівнинних ділянках господарства з домінування в основному чорноземів

типових, лучно – черноземних та лучних угідь і включає 4 поля і з сумарною загальною площею 835,24 га, середній розмір поля становить – 212,24 га.

Чергування культур даного агроформування у польовій зернопроросаній сівозміні:

1. Соя
2. Озима пшениця
3. Цукрові буряки (фабричні)
4. Кукурудза

Розробка проєктного плану переходу до прийнятих сівозмін в агроформуванні

В наданих матеріалах детальних землевпорядних вишукувань для розроблення проєкту землеустрою було фактично наведено існуюче знаходження сільськогосподарських культур в полях сівозмін даного агроформування за останні 3 роки (2018-2020 роки).

Склад сільськогосподарських культур в відповідних сівозмінах по даним матеріалам, які вирощувались в цей період, здебільшого майже повністю відповідає проєктній структурі посівних площ. Такий підхід і таке проєктне рішення дозволить максимально швидко здійснити впровадження

запроєктованої ротатії відповідних рослин в сівозмінах фактично з 2022 року.

Трансформація земельних угідь

Територія землекористування досить освоєна, а тому значних трансформацій угідь не потребує. Проєктом не передбачено освоєння у ріллю якихось інших угідь. Таким чином, за проєктом рілля складатиме всього

826,8га. Площа земель під господарськими будівлями і дворами складає 12,7115 га – це землі державної власності.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

3.4. Види і напрями економічної діяльності агроформування «Левада»

Передбачена даним проектом нова організація території агроформування ТОВ «Левада» та реалізація зазначених сівозмін в переважній більшості надасть можливість постійно мати сталі високі урожаї сільськогосподарських культур а також підтримувати рослинницький напрям агроформування на досить високому рівні.

Підбір кращих попередників для існуючих сільськогосподарських культур та їх проектна урожайність передбачалася результатами численних еспериментів які були в основному проведені і реалізовані в Інституті рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН та здебільшого надали середньорічних показників кращих сільськогосподарських агроформувань в період 2015-2020 роки для практичної зони Лісостепу.

Таблиця 3.5

Посівні площі, урожайність та валовий збір сільськогосподарських культур агроформування «Левада»

Культури	Посівна площа,	Прогнозована урожайність, ц/га	Валовий збір, т
Озима пшениця	288,3	48	139,2
Кукурудза	59,8	85	582,2
Цукрові буряки (фабричні)	131,8	456	6210
Соя	233,4	19	225,5
Ячмінь	109,5	33	374,8
Разом посівів	812,8	x	x

ВИСНОВКИ

Існуюча структура сільськогосподарських земель як на національному, регіональному, так і господарському стадіях і етапах, створена в умовах децентралізації влади, і в переважній більшості не відповідає основоположним принципам раціонального природокористування, а натомість є досить суттєвою перешкодою на шляху формування сталого розвитку сільських територій в нації країні.

Вкрай незбалансоване фактичне співвідношення земельних угідь, введення в активний обіг і використання практично повсюди деградованих та малопродуктивних земель привело здебільшого до суттєвої інтенсифікації численних деградаційних процесів, суттєвого істотного погіршення якості земельних ділянок та зменшення продуктивності існуючих агроєкосистем. Велика частина основних технічних культур в більшості агроформувань в структурі їх посівних площ зумовило досить значний рівень техногенного тиску на території агроландшафтів, що переважно в більшості випадків значно перевищує їх максимальні екологічну стійкість до таких явищ. Для кардинального запобігання таким негативним процесам вкрай необхідно досить швидко знати оптимальні критерії існуючої структури наявних земельних угідь відповідного певного агроландшафту та сприяти створенню розроблення дієвого комплексного механізму для його практичного і виробничого впровадження.

Впровадження комплексу всіх тих необхідних заходів і міроприємств при обґрунтування сівозмінних ділянок на територіях, які були передані у оренду була реалізовано на прикладі агроформування ТОВ «Левада», яке відповідно знаходиться на території Полківської селищної ради Білоцерківського району Київської області. Основоположним напрямком даного агроформування являлося вирощування основних зернових та супутньою технічних рослин. Об'єкт дослідження розташований переважно в північно-східній частині Білоцерківського району Київської області.

Після проведеного комплексного і детального аналізу всіх тих особливостей у існуючому виробництві агроформування, а також детальне

дослідження місцевих ґрунтових та кліматичних та специфічних агрофізичних властивостей даної місцевості, з обов'язковим максимальним врахуванням всіх небажаних факторів відносно придатності земельних ділянок, які необхідні для вирощування і догляду основних сільськогосподарських рослин. Тим більше, враховуючи, суттєве зменшення витрат на більшість невиробничих переїздів основних машинно-тракторних агрегатів організовано основну польову сівозміну в агроформуванні «Левада».

Передбачений проектом склад і представлена у додатках структура земельних угідь, а також їх безпосереднє знаходження на території фактично відповідають основоположним і принциповим вимогам щодо виконання таких робіт: неухильне виконання планів при постійному виробництві сільськогосподарської продукції; оптимальне й високоефективне використання всіх наявних земель в агроформуванні; суттєве пониження існуючих ерозійних процесів і покращення агроландшафту; суттєва відповідність існуючої спеціалізації основних галузей та їх постійне раціональне узгодження; зведені до мінімуму витрати на всі види транспортування а також зберігання продукції з дотриманням всіх вимог; формування постійне належних сприятливих умов відносно покращення продуктивності праці в агроформуванні й істотного поліпшення використання наявних машинно-тракторних агрегатів і механізмів. Постійні заходи щодо максимального підвищення врожайності основних сільськогосподарських культур в агроформуванні «Левада».

Запропонований на нашу думку алгоритм дій щодо еколого-економічного обґрунтування структури посівних площ та впорядкування угідь, а також комплекс природоохоронних заходів та впроваджений на території агроформування ТОВ «Левада» передбачає проводити всі технологічні роботи щодо вирощування сільськогосподарських культур на високому рівні в інтересах сільськогосподарського підприємства, при цьому практично абсолютно не порушуючи всіх тих вимог еколого-безпечного ведення сучасного землеробства.

НУБІП України

НУБІП України

ДОДАТКИ

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України